

Załącznik
do uchwały nr XX/132/2020
Rady Gminy Sławatycze
z dnia 30 grudnia 2020 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2021 – 2028

Spis treści

MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	3
PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	3
PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	6
CHARAKTERYSTYKA GMINY SŁAWATYCZE	7
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	7
2. GOSPODARKA GMINY	8
2.1. Rolnictwo	8
2.2. Przedsiębiorczość	9
3. LUDNOŚĆ GMINY	9
3.1. Demografia	9
3.2. Poziom życia	10
3.3. Mieszkalnictwo	12
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	13
4.1. Oświata	13
4.2. Kultura	18
4.3. Służba zdrowia	18
4.4. Pomoc społeczna	18
4.5. Policja	27
4.6. Organizacje społeczne	30
5. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	31
5.1. Analiza problemów społecznych gminy na podstawie danych instytucji	31
5.2. Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety	34
5.3. Analiza SWOT	46
6. PLANOWANIE DZIAŁAŃ	47
6.1. Misja i wizja Gminy Sławatycze	47
6.2. Cele strategiczne, operacyjne i zadania	48
6.3. Harmonogram wdrażania strategii na lata 2020 - 2028	51
7. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	53
7.1. System monitorowania strategii	53
7.2. Ewaluacja strategii	55
ZAŁĄCZNIKI	57
Załącznik nr 1 - Ankieta - Wzór	57

MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który opisuje, wyjaśnia i wartościuje ten fragment rzeczywistości, od którego zależy stworzenie perspektyw godnego życia zarówno jednostki, jak i grupy społecznej jako całości. Jest planem działania ukierunkowanym na realizację przedsięwzięć w obszarze polityki społecznej w wymiarze długofalowym; zaś w praktyce powinien stanowić skuteczny instrument przejścia od fazy interpretacji zjawisk i procesów społecznych do fazy społecznej przemiany.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: bezrobocie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, wyzwaniem, którym musi podolać współczesna rodzina. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną, a w jej obszarze Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji

Dotychczasowe doświadczenia oraz wyzwania przyszłości wskazują, iż polityka społeczna nie może być realizowana inaczej, niż w formie długofalowych procesów opartych na podstawach naukowych i porozumieniu społecznym. Tworzeniu rzeczywistości nadają sens przede wszystkim jego uczestnicy.

Dobrem nadrzędnym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym jak i społecznym. Strategia w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji. Państwo C członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego.

Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt. 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnoza sytuacji społecznej,
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustawami nakładającymi na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.);

Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.);
Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 poz. 2277.);
Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 poz. 852 z [późn. zm.](#));
Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2020, poz. 1409 z [późn. zm.](#));
Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 poz. 426 z [późn. zm.](#));
Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020, poz. 111 z [późn. zm.](#));
Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z [późn. zm.](#));
Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 poz. 821 z [późn. zm.](#));
Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2020 poz. 808);
Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z [późn. zm.](#));
Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2019 poz. 2365);

Zgodność z dokumentami krajowymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Cele i oczekiwane rezultaty Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030:

- Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli,
- Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej
- Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Zgodność z Narodowym Programem Zdrowia

Narodowy Program Zdrowia jest dokumentem strategicznym dla zdrowia publicznego, a więc podstawą działań w tym zakresie. Cele Narodowego Programu Zdrowia to przede wszystkim:

- wydłużenie życia Polaków,
- poprawa jakości ich życia związanej ze zdrowiem,
- ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu

Przyjęcie Narodowego Programu Zdrowia było jednym z głównych założeń ustawy o zdrowiu publicznym, która weszła w życie 3 grudnia 2015 r. Dzięki jej realizacji Polacy będą mieć większą świadomość tego, jak ważne są zdrowy styl życia i zachowania prozdrowotne. W dłuższej perspektywie działania realizowane na podstawie tej ustawy mają przyczynić się do:

- dalszego wydłużenia przeciętnej oczekiwanej długości życia mężczyzn (do 78 lat) i kobiet (do 84 lat),
- zmniejszenia liczby zgonów z powodu chorób zależnych od stylu życia.

Zgodność z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności. Przewidziano w nim rozwój naszego kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

- Wzmacnianie urbanizacji regionu.
- Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
- Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
- Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi:

- Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2021-2025,
- Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2021-2025,
- Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia;
- Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2025;
- Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018 – 2022;

Zgodność z Strategią Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026

Strategia Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026 jest dokumentem, który w perspektywie długoterminowej określa strategiczne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu. Opracowana Strategia stanowi ramy dla konstruowania polityki lokalnej, nastawionej zgodnie z misją zadań publicznych na zaspokojenie potrzeb i poprawę warunków życia lokalnej społeczności. Strategia rozwoju powiatu jest podstawowym dokumentem dla organów samorządowych, ponieważ stanowi podstawę dla prowadzenia polityki rozwoju lokalnego.

Zgodność ze Zintegrowaną Strategią Rozwoju Przyrodniczego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” na lata 2015-2020

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

- Zrównoważona i wyspecjalizowana gospodarka
- POF atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu
- Aktywne, zdrowe i wykształcone społeczeństwo
- Integracja obszaru i sprawne zarządzanie

Zgodność z prawem wspólnotowym

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny.

EFS wspiera dążenie do wysokiego poziomu zatrudnienia i wysokiej jakości miejsc pracy, poprawę dostępu do rynku pracy oraz mobilność geograficzną i zawodową pracowników. Ułatwia im dostosowanie się do zmian w przemyśle oraz w systemach produkcyjnych koniecznych dla zrównoważonego rozwoju. Zachęca do wysokiego poziomu kształcenia i szkolenia dla wszystkich oraz wspiera przechodzenie młodych ludzi z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia, zwalcza ubóstwo, wzmacnia włączenie społeczne, oraz wspiera równość płci, niedyskryminację i równe szanse.

Zgodność ze strategiami europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej UE, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych. Politykę Społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty

odnoszące się do zagadnień społecznych. Najważniejsze z nich to: Wspólnotowa Karta Praw Socjalnych Pracowników, Traktaty z Maastricht i Amsterdamski.

EUROPA 2020 – jest strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Nowe wyzwania takie, jak światowy kryzys finansowy zmusiły Europę do redefinicji zarówno celów, jak i instrumentów wspierających rozwój gospodarczy. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powstała w celu określenia i usystematyzowania kierunków działań, których podjęcie jest konieczne z uwagi na zapewnienie stałego i zharmonizowanego rozwoju gminy Sławatycze poprzez aktywny udział mieszkańców w procesie tworzenia oraz późniejszej realizacji założeń strategii.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze przygotowali pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach we współpracy z przedstawicielami instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu gminy, tworząc Zespół ds. Opracowania i Monitoringu Strategii rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sławatycze na lata 2021 - 2028, w następującym składzie:

1. Edyta Wojciechowska - Kierownik GOPS w Sławatyczach
2. Gerard Skalski - Sekretarz Gminy
3. Mariusz Oleszczuk - Dyrektor Zespołu Szkół w Sławatyczach
4. Adrian Ruszyński - Kierownik Posterunku Policji w Sławatyczach
5. Bolesław Szulej - Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Sławatyczach / Prezes Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Sławatycze
6. Małgorzata Walczuk - Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Sławatyczach
7. Halina Szkodzińska – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Sławatyczach
8. Magdalena Świątkowska - Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego / psycholog-pedagog
9. Patrycja Chomiczewska - pracownik socjalny GOPS Sławatycze
10. Agnieszka Malczewska - specjalista pracy socjalnej GOPS Sławatycze
11. Waldemar Knyba - lekarz rodzinny
12. Wanda Hałaszk - pielęgniarka środowiskowo - rodzinna
13. Emil Szoka - dzielnicowy Gminy Sławatycze
14. Adriana Kłopotek - asystent rodziny GOPS Sławatycze.
15. Iwona Mazaniuk - referent GOPS Sławatycze
16. Józef Szczur - Przedstawiciel OSP Sławatycze

Zespołowi przewodniczyła i pracę zespołu koordynowała Kierownik GOPS Edyta Wojciechowska. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze opracowano przyjmując za podstawę wyniki konsultacji i współpracy pracowników GOPS z innymi podmiotami i instytucjami. Podczas procesu powstawania Strategii na stronie Gminy Sławatycze www.slawatycze.pl zamieszczono ankietę „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”, która miała na celu zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na terenie gminy. Ankieta miała charakter anonimowy.

Ankiety były również dostępne w Urzędzie Gminy Sławatycze i w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławatyczach. Ze względu na wprowadzony na terenie kraju stan epidemii I rozpowszechnianie się wirusa Covid 19 zdecydowano o przeprowadzeniu konsultacji z instytucjami i podmiotami działającymi na terenie gminy drogą telefoniczną i poprzez pocztę elektroniczną.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Sławatycze, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławatyczach, Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej, Komisariat Policji w Wisznicach – Posterunek Policji w Sławatyczach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Powiatowy Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, Zespół Szkół w Sławatyczach, kulturalne, ośrodki wsparcia działające na terenie gminy, oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w gminie problemów i oczekiwań.

Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych było przeprowadzenie badania ankietowego na terenie gminy. Ankietę (Załącznik nr 1.) skierowano do mieszkańców gminy. Badaniu ankietowemu poddano instytucje funkcjonujące na terenie gminy oraz mieszkańców. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 18 mieszkańców Gminy Sławatycze (kobiet i mężczyzn).

Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego
- diagnoza sytuacji społecznej Gminy
- planowanie działań
- opracowanie dokumentu

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie,
- określenie zasobów społecznych Gminy,
- badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokojenia.

Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną i zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

CHARAKTERYSTYKA GMINY SŁAWATYCZE

1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Sławatycze położona jest w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie białskim, na południowy wschód od miasta powiatowego - Białej Podlaskiej. Graniczy z następującymi gminami: Kodeń i Tucza - leżącymi w powiecie białskim, Hanna - leżącą w powiecie włodawskim. Od wschodu granica gminy jest jednocześnie granicą państwową z Białorusią. W miejscowości gminnej Sławatycze znajduje się drogowe przejście graniczne z Białorusią. W Sławatyczach krzyżują się drogi: krajowa nr

63, z drogą wojewódzką nr 816. Wschodnią granicę gminy, która jest jednocześnie granicą państwową stanowi rzeka Bug. Biorąc pod uwagę podział Polski na jednostki fizyczno - geograficzne, obszar gminy położony jest w zasięgu Polesia Lubelskiego. Powierzchnia gminy wynosi 7171 ha.

Gmina Sławatycze podzielona jest na 13 miejscowości: Jabłeczna, Krzywówólka, Krzywówólka-Kolonia, Kuzawka-Kolonia, Liszna, Mościce Dolne, Nowosiółki, Parośla-Pniski, Sajówka, Sławatycze, Sławatycze-Kolonia, Terebiski, Zańków, które tworzą 12 sołectw.

Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi ok. 32 os/km².

2. GOSPODARKA GMINY

2.1. Rolnictwo

Gmina Sławatycze zajmuje powierzchnię 7171 ha. W gminie jest 965 gospodarstw rolnych, których łączna powierzchnia wynosi 2726,5308 ha przeliczeniowych, prowadzonych przez osoby fizyczne oraz 22 gospodarstwa rolne prowadzone przez osoby prawne o powierzchni 306,2085 ha przeliczeniowych.

55,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Sławatycze pracuje w sektorze rolniczym. Jest to dominujący dział gospodarki w gminie. Ze względu na występowanie na tych terenach słabych gleb, uprawiane są głównie zboża. Na terenie gminy dominują gleby bielcowe wytworzone z glin i piasków gliniastych podścielonych gliną, zaliczane do kompleksu żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Mniejsze obszary zajmują gleby brunatne wyługowane, podrzędne gleby bielcowe i czarne ziemie zdegradowane, zaliczane do kompleksu żytniego słabego. Największe powierzchnie gruntów ornych mieszczą się w IV i V klasie bonitacyjnej.

W ostatnich latach w gminie Sławatycze zauważalny jest spadek stanu pogłowia bydła. Wynika to z zaostżenia wymogów sanitarnych, trudności z odstawianiem mleka (wymóg posiadania certyfikatu). W produkcji zwierzęcej dominuje model gospodarstwa jednokierunkowego (hodowla bydła lub hodowla trzody chlewnej).

Liczba gospodarstw wg powierzchni od 1ha przedstawia się następująco:

Powierzchnia w ha	Ilość
1,0 – 1,49	124
1,5 – 1,99	102
2,0 – 2,99	128
3,0 – 4,99	157
5,0 – 6,99	111
7,0 – 9,99	92
10,0 – 14,99	63
15,0 – 19,99	27
20,0 – 29,99	19
30,0 – 49,99	11
50,0 – 99,99	1
100 – i pow.	1

Klasyfikacja bonitacyjna gruntów

Klasa bonitacyjna	Grunty orne % powierzchni	Użytki zielone % powierzchni
IIIa	2,8	13,9
IIIb	5,9	
IVa	25,4	64,7
IVb	35,4	
V	25,0	19,4
VI	5,5	2,0

2.2. Przedsiębiorczość

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020r — 63. Są to mikroprzedsiębiorstwa nie zatrudniające zbyt wielu pracowników. Większe zakłady pracy, działające na terenie gminy, to delikatesy „Centrum”, market spożywczo-przemysłowy „Stokrotka” oraz sklep wielobranżowy.

*W gminie Sławatycze w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 140 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 101 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 19 nowych podmiotów, a 4 podmioty zostały wyrejestrowane. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Sławatycze najwięcej (6) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (136) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 7,1% (10) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 26,4% (37) podmiotów, a 66,4% (93) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Sławatycze najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (29.7%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20.8%).

*Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/qmina_Slawatycze#rejestr-regon-w-piqulce

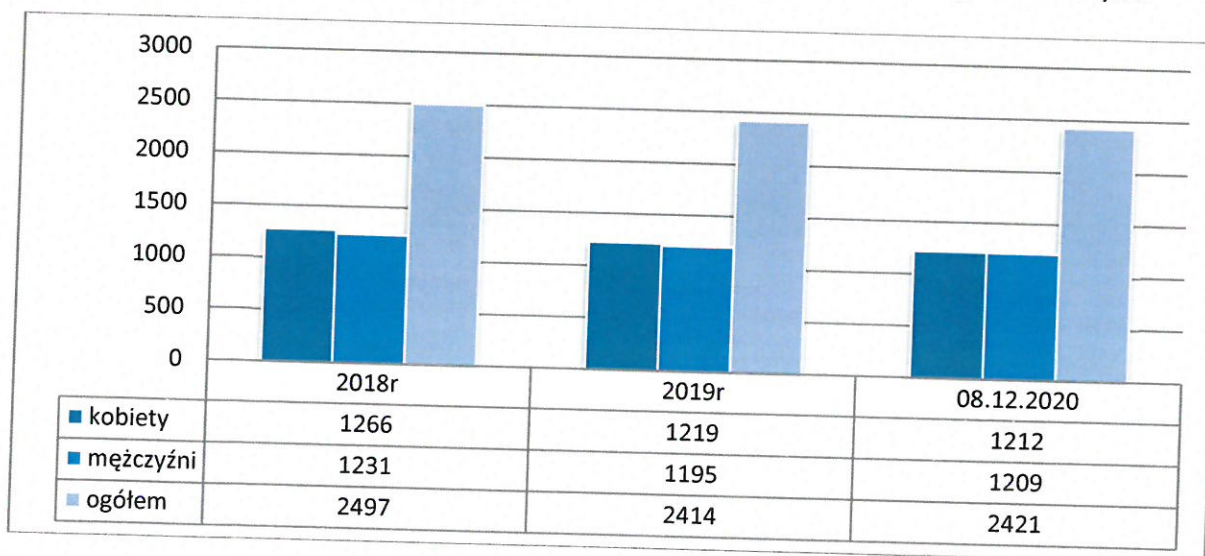
3. LUDNOŚĆ GMINY

3.1. Demografia

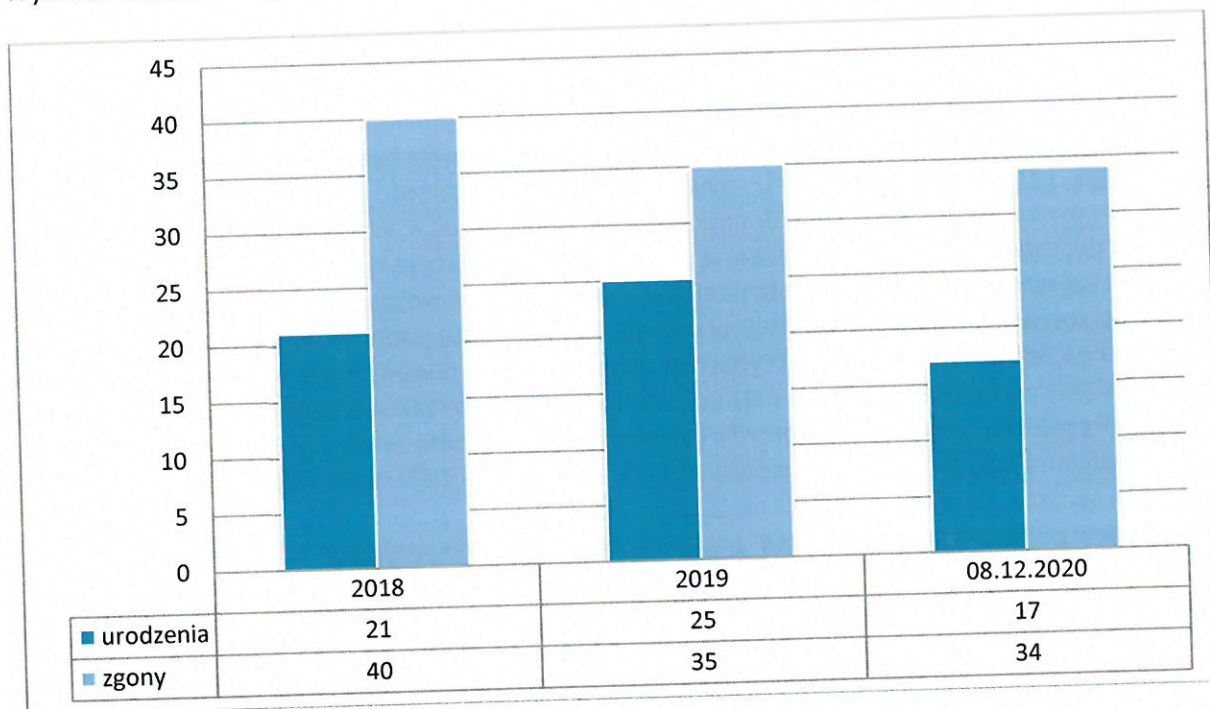
*Średni wiek mieszkańców wynosi 41,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Sławatycze ma ujemny przyrost naturalny. 58,8% mieszkańców gminy Sławatycze jest w wieku produkcyjnym, 17,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Mieszkańcy gminy Sławatycze zawarli w 2019 roku 10 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,5% mieszkańców gminy Sławatycze jest stanu wolnego, 55,1% żyje w małżeństwie, 2,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,7% to wdowy/wdowcy. Gmina Sławatycze ma ujemny przyrost naturalny.

*Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/qmina_Slawatycze

Wykres: liczba mieszkańców gminy z podziałem na kobiety i mężczyzn. Dane wg UG Sławatycze

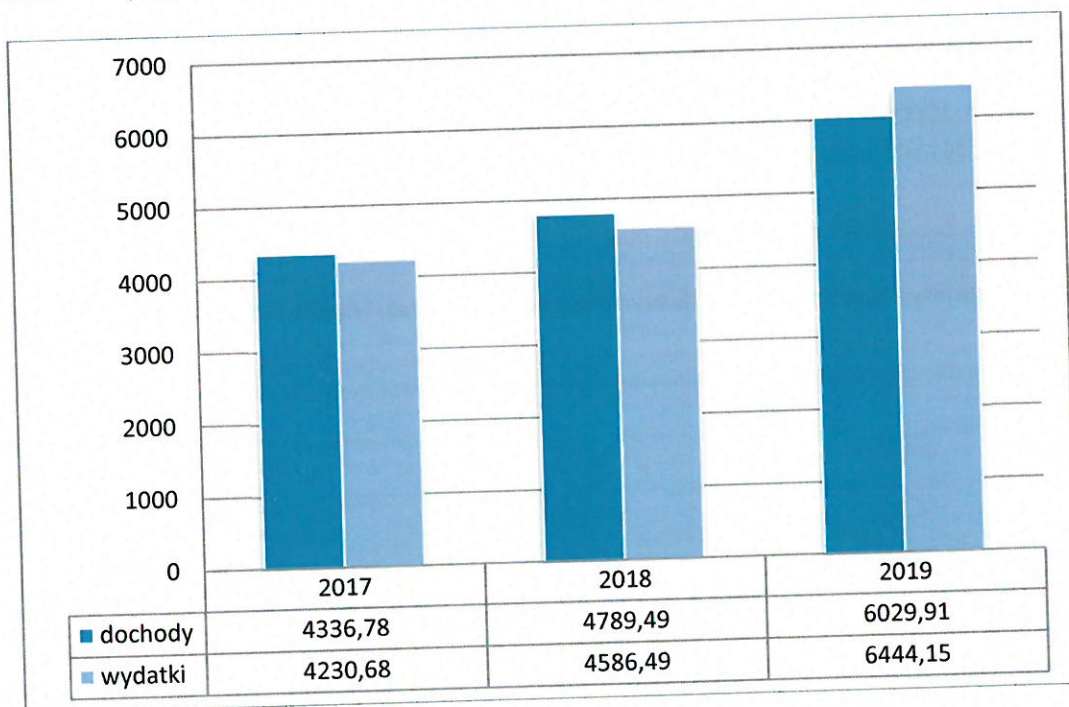

Wykres: ruch naturalny ludności. Dane wg UG Sławatycze

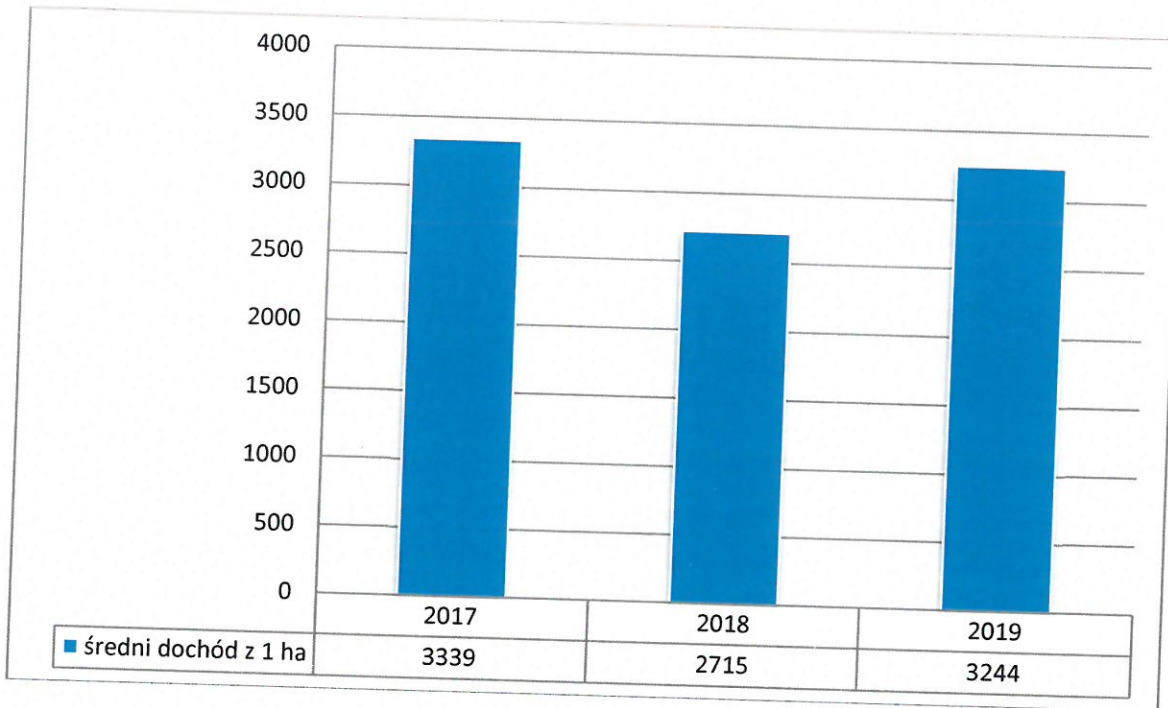
3.2 Poziom życia

Wykres – dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca,
 Źródło: <https://stat.gov.pl/>

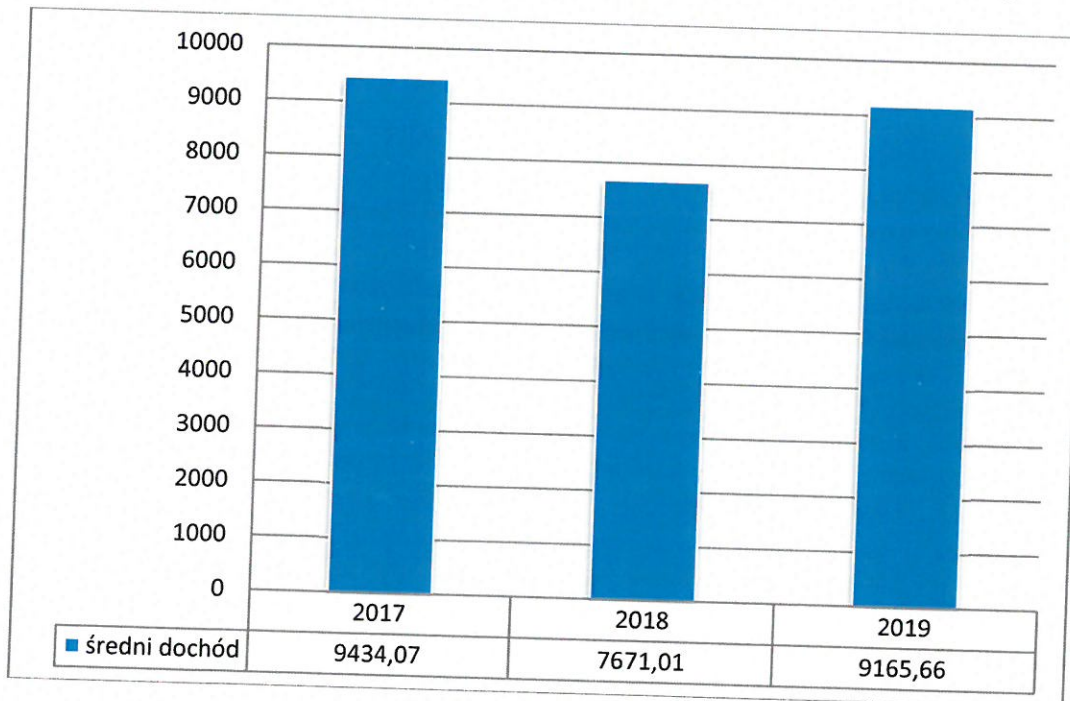

Wykres – średni dochód z 1 ha przeliczeniowego dane GUS

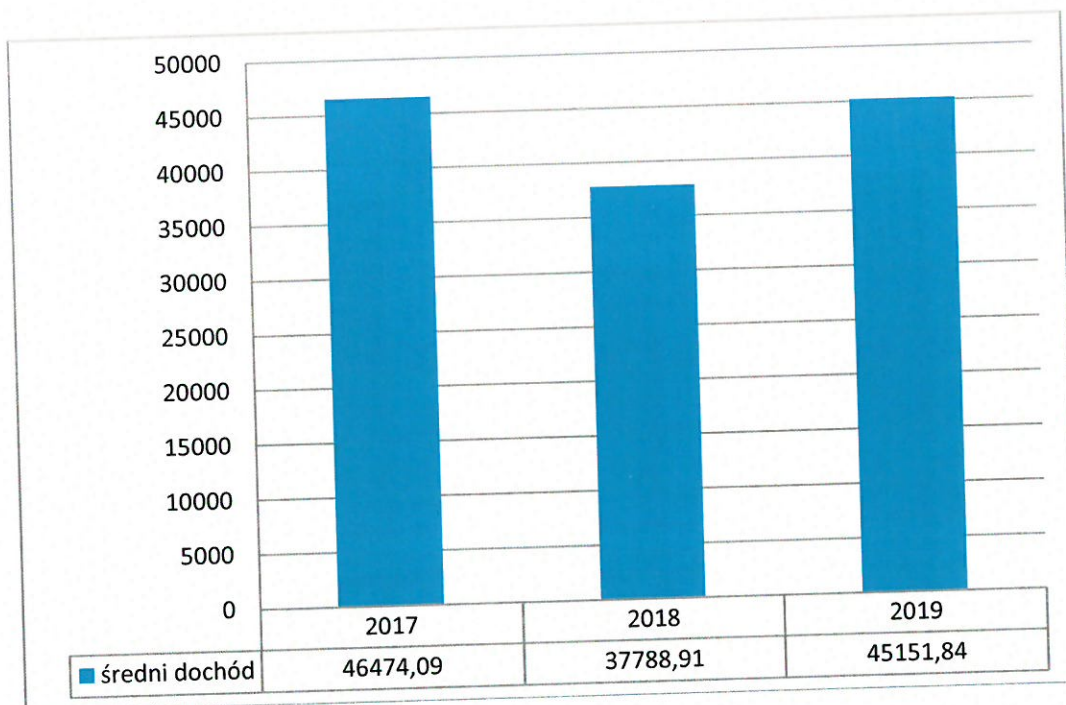
Źródło: <https://stat.gov.pl/>

Wykres – średni dochód z gospodarstw rolnych w gminie Sławatycze prowadzonych przez osoby fizyczne (2726,5308ha przeliczeniowe w całej gminie x średni dochód z ha przeliczeniowego : 965 szt. gospodarstw).

Wykres – średni dochód z gospodarstw rolnych w gminie Sławatycze prowadzonych przez osoby prawne (306,2085ha przeliczeniowych w całej gminie x średni dochód z ha przeliczeniowego : 22 szt. gospodarstw).

Ok. 25% osób spośród ogólnej liczby ludności gminy w 2019 r. korzystało z pomocy społecznej (w skali powiatu wskaźnik ten znajduje się na poziomie poniżej 15%).

*W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Sławatycze wynosiło 3 668,41 PLN, co odpowiada 75.90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Źródło https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Slawatycze#rynek-pracy.

3.3. Mieszkalnictwo

*W 2019 roku w gminie Sławatycze mieszkańcy oddali do użytku 4 domy mieszkalne. Na każdych 1000 mieszkańców przypadło więc 1,74 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Sławatycze to 1 025 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 439 mieszkań. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 100% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Sławatycze to 4,50 i jest nieznacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w gminie Sławatycze to 90,30 m² i jest znacznie mniejsza od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz porównywalna do przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 85,76% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 69,66% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 64,68% mieszkań posiada łazienkę, 44,29% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego..

*Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Slawatycze#nieruchomosci-w-pigulce

Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych w gminie Sławatycze kształtuje się na poziomie 102,58 m²- dane UG. Gmina posiada 8 mieszkań komunalnych.

4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

4.1. Oświata

W Gminie funkcjonuje Zespół Szkół w skład którego wchodzi Publiczna Szkoła Podstawowa im. J. I. Kraszewskiego oraz Publiczne Przedszkole Samorządowe. W roku szkolnym 2018/2019 istniał jeszcze jeden oddział Gimnazjum.

Rok szkolny	Liczba klas	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
2018/2019	8–szkoła podstawowa; 1–oddział gimnazjalny	10	188 21
2019/2020	8–szkoła podstawowa;	9	191
2020/2021	8–szkoła podstawowa;	9	184

W Gminie Sławatycze w roku szkolnym 2020/2021 do przedszkola i szkoły podstawowej uczęszcza łącznie 246 uczniów w tym 2 uczniów przypisanych jest do oddziału specjalnego i pobiera indywidualne nauczanie, dwóch uczniów przypisanych do oddziału przygotowawczego z powodu braku znajomości języka polskiego. Obecnie w Zespole Szkół w Sławatyczach zatrudnionych jest 26 nauczycieli i 13 pracowników administracji i obsługi.

W Zespole Szkół w Sławatyczach realizowane są następujące programy:

- „Program profilaktyczno – wychowawczy Szkoły Podstawowej im. J. I. Kraszewskiego w Sławatyczach”,
- „Program profilaktyczno – wychowawczy Publicznego Przedszkola Samorządowego w Sławatyczach”,
- Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj formę”,
- „Śniadanie daje moc”,
- „Bieg po zdrowie”,
- „Program zapobiegający uzależnieniom wśród uczniów klas IV -VIII”;

W wybranym okresie prowadzone były także:

- działania podnoszące poziom bezpieczeństwa dzieci i młodzieży;
- prelekcje i spotkania z policją;
- promocja pozytywnych wzorców zachowań;
- spotkania dotyczące przeciwdziałaniu uzależnieniom;
- promocje zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów;
- działania podnoszące wydajność wychowawczą;
- działania służące poprawieniu relacji rodzic – dziecko;
- porady psychologiczno- pedagogiczne;
- działania edukacyjne na rzecz walki z przemocą;

Pod względem infrastrukturalnym Zespół Szkół w Sławatyczach składa się z 12 sal lekcyjnych, 3 pracowni informatycznych, pełnowymiarowej hali sportowej, sali gier i zabaw, szatni, toalet, kuchni i stołówki, świetlicy, biblioteki, sekretariatu, gabinetu dyrektora, księgowości przedszkola oraz 2 placów zabaw.

4.2. Kultura

Gminny Ośrodek Kultury

Gminny Ośrodek Kultury w Sławatyczach jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną, którą reguluje statut nadany Uchwałą Rady Gminy Sławatycze Nr II/11/06 z dnia 4 grudnia 2006 r.

Do podstawowych zadań Ośrodka należy:

- organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę,
- stwarzanie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego kół i klubów zainteresowań, sekcji, zespołów i innych
- organizacja spektakli, koncertów, festiwali, wystaw, odczytów, imprez artystycznych, rozrywkowych i turystycznych
- działalność instruktażowo – metodyczna
- prowadzenie różnorodnych kursów
- koordynacja działań na terenie gminy w zakresie organizacji imprez kulturalnych,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców,
- organizacja oraz nadzorowanie działalności rozrywkowo – rekreacyjnej,
- opieka nad działalnością zespołów artystycznych
- prowadzenie działalności kulturalnej za granicą.

GOK realizuje swoje zadania w zakresie działalności kulturalnej poprzez pracę merytoryczną. Jest organizatorem imprez i wielu różnorodnych form pracy:

- organizacja imprez (spektakle, recitale, festyny, przeglądy itp.)
- organizacja zajęć w ramach działalności środowiskowej (kursy, sekcje, koła zainteresowań)
- organizacja wystaw, konkursów, festiwali
- organizowanie kameralnych imprez klubowych (wieczory z poezją, teatralne, historyczne itp.)
- uczestnictwo w festiwalach, przeglądach i konkursach organizowanych przez inne ośrodki na terenie powiatu, województwa i kraju
- redagowanie wydawnictwa rocznik „Nadbużańskie Sławatycze” /działalność wydawnicza /stała forma/
- prowadzenie zajęć wokalnych w grupach /stała forma/
- prowadzenie zajęć w orkiestrze dętej /nauka gry na pianinie i instrumentach dętych/ stała forma/
- prowadzenie zajęć instrumentalnych / nauka od podstaw gry na gitarze/ stała forma/
- prowadzenie zajęć w teatrze dowolnego wieku /stała forma/
- prowadzenie zajęć muzycznych grupy dorosłych zespoły /stała forma/
- prowadzenie zajęć tanecznych w grupach /stała forma/
- prowadzenie zajęć fitness /stała forma/
- prowadzenie zajęć w Kole Aktywnych Seniorów (zajęcia wokalne i teatralne) /stała forma/
- centrum informacji turystycznej /stała forma/
- promocja gminy /stała forma/
- stała współpraca ze środkami masowego przekazu /prasa, radio i telewizja/
- organizacja przeglądów, konkursów, wystaw artystycznych, kursów
- prowadzenie dokumentacji fotograficznej i dźwiękowej imprez
- opieka merytoryczna nad zespołami, sekcjami i kołami zainteresowań działającymi w Ośrodku
- organizacja projekcji filmowych /GOK posiada licencję na wyświetlanie filmów /
- obsługa techniczna i artystyczna imprez własnych i zleconych
- współpraca ze środowiskiem lokalnym
- współpraca międzynarodowa w zakresie kultury sportu i turystyki

Podstawowym celem działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Sławatyczach jest przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Cykliczne imprezy:

- Noworoczny Koncert Kolęd i Pastorałek „Trzej Królowie Jadą” (styczeń)
- Kiermasz św. Walentego (luty)
- Konkurs na „Najładniejszą Palmę i Pisanek Wielkanocną” (marzec-kwiecień)
- Kiermasz Wielkanocny (marzec – kwiecień)
- Międzynarodowe Biegi Uliczne pn. " Rzeka Bug Granicą Unii Europejskiej" (maj)

- Nadbużański Rajd Rowerowy (czerwiec)
- Spływ Kajakowy Szlakiem Kościuszkowskim (czerwiec)
- Majowy Festyn Rodzinny „Nadbużańskie Niezapominajki” (maj - czerwiec)
- Międzynarodowe Spotkania Olędrów Nadbużańskich (czerwiec)
- Dni Sławatycz (ostatni weekend lipca)
- Międzynarodowa Biesiada Nadbużańska (ostatni weekend sierpnia)
- Piknik Radziwiłowski - Pożegnania Lata z Nadbużańskim Smakiem (wrzesień)
- Spływ Kajakowy „Brodacze na Pożegnanie Lata” (wrzesień)
- Biegi Radziwiłowskie (wrzesień)
- Regionalny Przegląd Chórów i Scholi pn. „Jak Paciorki Różańca” (październik)
- Dzień Seniora - Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów (listopad)
- Szanujmy Wspomnienia - impreza muzyczna poświęcona pamięci znanych nieżyjących piosenkarzy polskich poprzez prezentacje ich twórczości (listopad)
- Kiermasz Bożonarodzeniowy (I połowa grudnia)
- Zimowy piknik połączony z konkursem sławatycznej tradycji regionalnej pożegnania starego roku „ Na Najładniejsze Przebranie” (Okrycie, Maskę i Kapelusze Brodacza) Prezentacja i wybory BRODACZA ROKU (ostatnie 3 dni grudnia).

Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Sławatyczach oraz Filii w Jabłecznej i Krzywówce w latach 2018 – 2020

We wskazanym okresie zorganizowano:

- zajęcia plastyczne dla dzieci
- zajęcia taneczne dla dzieci
- zajęcia czytelnicze dla dzieci
- lekcje biblioteczne
- zabawa karnawałowa dla dzieci
- zimowisko dla dzieci i młodzieży
- występ dzieci podczas koncertu noworocznego w szkole
- występ dzieci podczas Dnia Babci i Dziadka w szkole
- występ dzieci podczas Choinki w szkole
- wręczenie dyplomów najlepszym czytelnikom za 2017r.
- udział w V Powiatowym Przeglądzie Tradycji Wielkanocnych w Sosnowce
- sprzątanie Ziemi z okazji Dnia Ziemi
- piknik rodzinny – występ dzieci
- nagranie głośnego czytania w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom
- obchody 90 – lecia wizyty Prezydenta Ignacego Mościckiego w Mościcach Dolnych – pomoc w przygotowaniu wydarzenia
- wakacyjna akcja promująca czytelnictwo „Super Czytelnik Lata”
- wakacyjny biwak dla dzieci i młodzieży w Mościcach Dolnych
- wycieczka na Przejście Graniczne w Sławatyczach wraz z uczestnikami Klubu Senior+ w Lisznej
- zajęcia kulinarne dla dzieci i młodzieży
- zwiedzanie Kościoła w Hannie – wyjazd wraz z uczestnikami Klubu Senior+
- wyjazd do kina dla dzieci
- wycieczka rowerowa oraz ognisko dla dzieci
- ognisko z okazji Pożegnania Lata przy altanie nad Bugiem
- Noc Kultury dla dzieci i młodzieży
- udział biblioteki w akcji „Mała Książka – Wielki Człowiek”
- udział w Dożynkach Powiatowych w Wilczynie
- udział w Dożynkach Powiatowych w Drelowie
- piknik z okazji Pożegnania Lata
- udział Biblioteki w akcji Kinder Mleczna Kanapka
- pomoc w przygotowaniu Dnia Przedszkolaka w przedszkolu

- udział w Ogólnopolskim Dniu Głośnego Czytania w szkole
- GBP wraz z Filią w Jabłecznej zajęły I miejsce w ogólnopolskiej akcji Kinder Mleczna Kanapka zdobywając książki dla dzieci i młodzieży o wartości 5 tys. zł. oraz po 2 pufy do kącika czytelniczego
- zakup sprzętu w ramach programu Instytutu Książki „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2019”. Zakupiono 3 laptopy oraz urządzenie wielofunkcyjne
- sprzątanie opuszczonych grobów na Cmentarzu
- udział w gminnych obchodach Święta Niepodległości
- kiermasz bożonarodzeniowy w GOK – u
- mikołajki dla dzieci i młodzieży
- podczas VI Gali Kultury Powiatu Bialskiego, która miała miejsce w Janowie Podlaskim, podsumowano Rok Kultury Ludowej w Powiecie Bialskim. Podczas Gali odbył się także finał konkursu Biblioteka Roku 2019 Powiatu Bialskiego, organizowanego przez Miejską Bibliotekę Publiczną i Starostwo Powiatowe, pod patronatem Starosty Bialskiego Mariusza Filipiuka. Laureatką konkursu została Gminna Biblioteka Publiczna w Sławatyczach.

Filia w Jabłecznej w latach 2018 – 2020

- zajęcia plastyczne dla dzieci
- zabawa choinkowa dla dzieci i młodzieży
- uroczystość z okazji Dnia Babci i Dziadka
- powitanie wakacji dla dzieci
- obchody Pierwszego Dnia Wiosny
- sprzątanie z okazji Dnia Ziemi
- obchody Dnia Mamy i Taty
- udział w akcji Kinder Mleczna Kanapka
- pomoc w przygotowaniu Dnia Przedszkolaka w przedszkolu
- wyjazd do kina dla dzieci
- zajęcia kulinarne w Klubie Senior+
- Piknik rodzinny
- udział w Narodowym Czytaniu „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego
- udział biblioteki w akcji „Mała Książka – Wielki Człowiek”
- GBP wraz z Filią w Jabłecznej zajęły I miejsce w ogólnopolskiej akcji Kinder Mleczna Kanapka zdobywając książki dla dzieci i młodzieży o wartości 5 tys. zł. oraz po 2 pufy do kącika czytelniczego
- wieczór wigilijny dla mieszkańców Jabłecznej i miejscowości sąsiednich

Filia w Krzywówłce w latach 2018 – 2020

- głośne czytanie
- sprzątanie z okazji Dnia Ziemi
- udział biblioteki w akcji „Mała Książka – Wielki Człowiek”
- zajęcia plastyczne dla dzieci
- uroczyste obchody Dnia Babci i Dziadka
- zabawa choinkowa dla dzieci i młodzieży
- wakacyjny piknik dla dzieci
- wycieczka rowerowa dla dorosłych na Mucharyniec
- czytanie wierszy
- konkurs Super Czytelnik Lata

Gminna Biblioteka Publiczna w Sławatyczach

Wskaźnik	2018r.	2019r.	2020r. (koniec III kwartału)
Liczba książek zakupionych	111	122	142
Liczba książek darowanych	78	33	121
Liczba czytelników zarejestrowanych	265	241	193
Liczba odwiedzin	1982	1853	1190
Liczba wypożyczeń na zewnątrz	3639	3477	1984
Udostępnianie na miejscu (liczba odwiedzin)	179	239	63
Udostępnianie na miejscu (liczba wypożyczeń)	335	357	112
Korzystający z Internetu	168	157	63
Pozostałe odwiedziny	1690	2898	1314

Filia w Jabłecznej

Wskaźnik	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba książek zakupionych	64	69	76
Liczba książek darowanych	-	-	90
Liczba czytelników zarejestrowanych	123	121	75
Liczba odwiedzin	578	498	732
Liczba wypożyczeń na zewnątrz	2028	2273	607
Udostępnianie na miejscu (liczba odwiedzin)	99	132	21
Udostępnianie na miejscu (liczba wypożyczeń)	345	374	47
Korzystający z Internetu	974	859	125
Pozostałe odwiedziny	1379	1357	467

Filia w Krzywowólce

Wskaźnik	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba książek zakupionych	61	53	62
Liczba książek darowanych	-	-	-
Liczba czytelników zarejestrowanych	84	75	57
Liczba odwiedzin	592	570	261
Liczba wypożyczeń na zewnątrz	1715	1599	801
Udostępnianie na miejscu (liczba odwiedzin)	67	78	13
Udostępnianie na miejscu (liczba wypożyczeń)	77	86	17
Korzystający z Internetu	524	195	43
Pozostałe odwiedziny	587	316	199

4.3. Służba zdrowia

Ochroną zdrowia na terenie Gminy Sławatycze zajmuje się Nadbużańskie Centrum Medyczne w Sławatyczach. W ramach podpisanej umowy z NFZ leczy dzieci i dorosłych w zakresie Przychodni Lekarza Rodzinnego i Gabinetu Stomatologicznego. Oferuje na miejscu własne zaplecze diagnostyczne oraz liczne możliwości konsultacji specjalistycznych. Jesienią 2015 roku, oddano do dyspozycji kompleksowo wyposażone centrum fizjoterapii. Na dwóch poziomach i 250 metrach kwadratowych znajdują się nowoczesne gabinety do zabiegów fizykalnych, sala kinezyterapii, hydroterapia, przestronne szatnie i natryski. Obiekt posiada windę i jest w pełni przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

*W 2018 roku 41,3% zgonów w gminie Sławatycze spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,7% zgonów w gminie Sławatycze były nowotwory, a 5,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Sławatycze przypada 15.89 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa lubelskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

*Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Slawatycze#nieruchomosci-w-pigulce

4.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Na terenie gminy Sławatycze realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 5 osób: kierownik, referent, asystent rodziny oraz specjalista pracy socjalnej i pracownik socjalny. Organizacyjnie w GOPS teren gminy jest podzielony na dwa rejony.

I rejon - liczba mieszkańców 1128

- liczba rodzin korzystających z pomocy 106, liczba osób w rodzinach 312

II rejon - liczba mieszkańców 1259

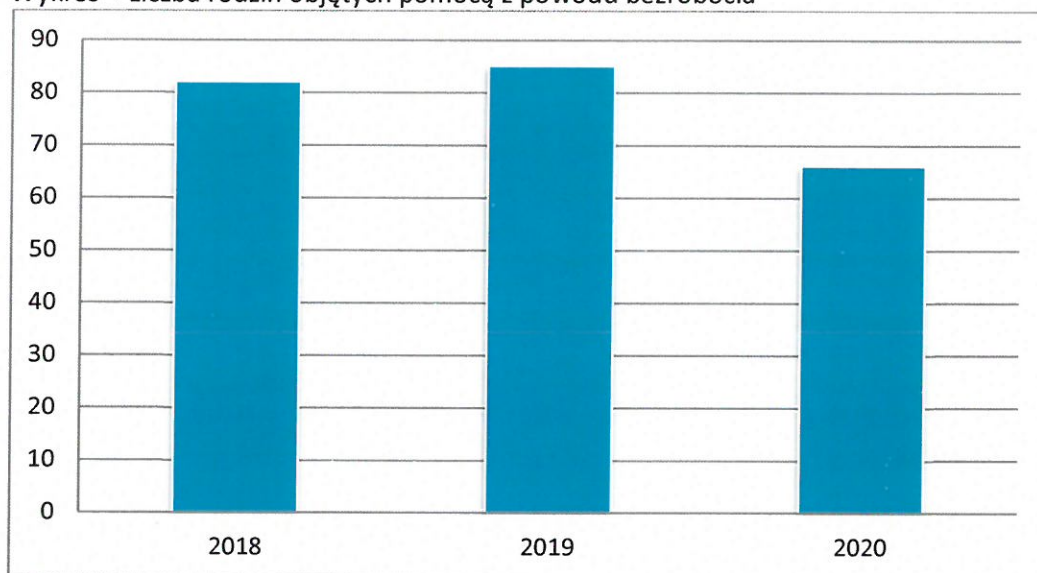
- liczba rodzin korzystających z pomocy 129, liczba osób w rodzinach 420.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela swym beneficjentom pomocy zarówno w formie świadczeń pieniężnych, niepieniężnych, jak i poradnictwa.

Ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach wynika, że w ciągu ostatnich trzech lat w najczęstszych powodami kwalifikującymi do pomocy GOPS są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba.

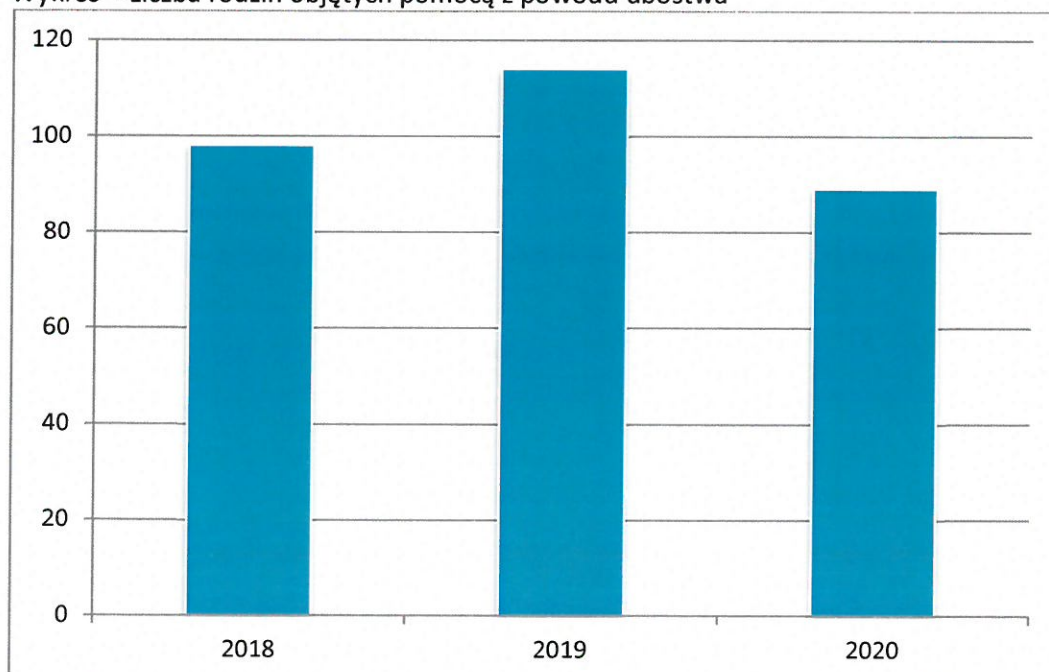
Z powodu bezrobocia objętych pomocą zostało: w 2018r. – 82 rodziny, w 2019r. – 85 rodzin, a w I półroczu 2020r. – 66 rodzin.

Wykres - Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia

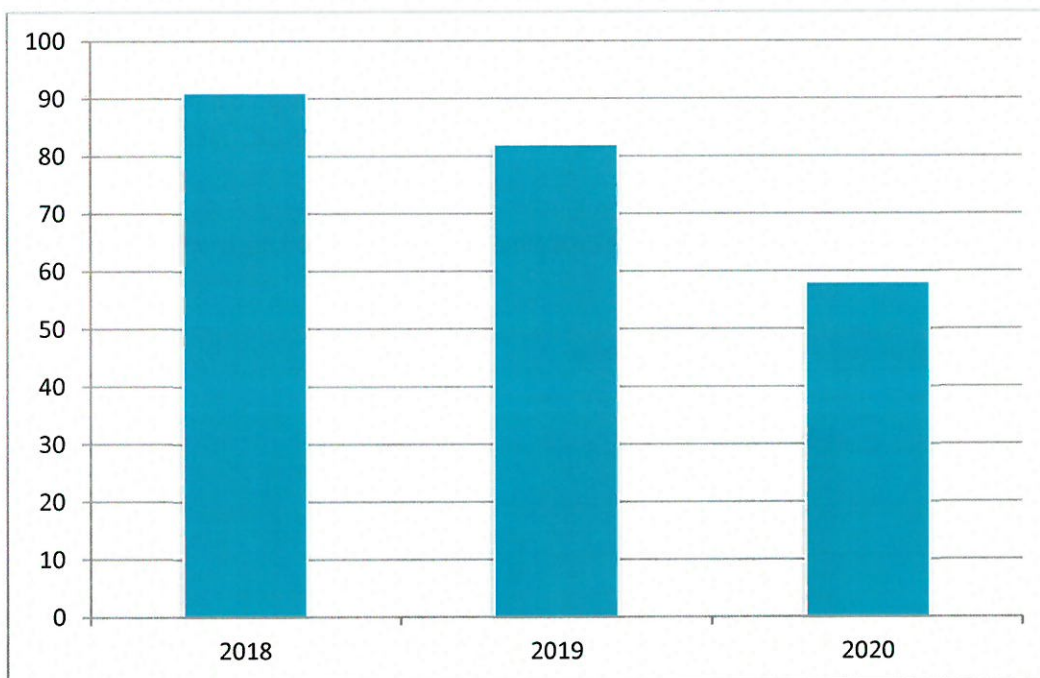
Z powodu ubóstwa pomocy udzielono: w 2018r. – 98 rodzinom, w 2019r. - 114 rodzinom, a w I półroczu 2020r. – 89 rodzinom.

Wykres - Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa

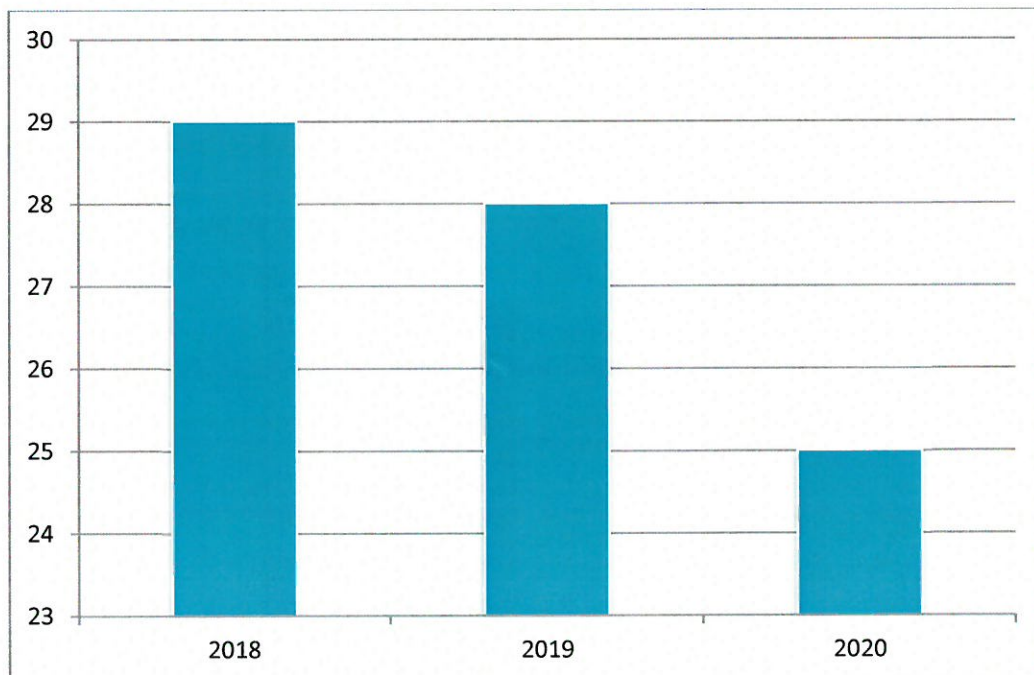
Długotrwała lub ciężka choroba okazała się przyczyną objęcia pomocą: w 2018r. – 91 rodzin, w 2019r. – 82 rodzin, a w I półroczu 2020r. – 58 rodzin.

Wykres - Liczba rodzin objętych pomocą z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

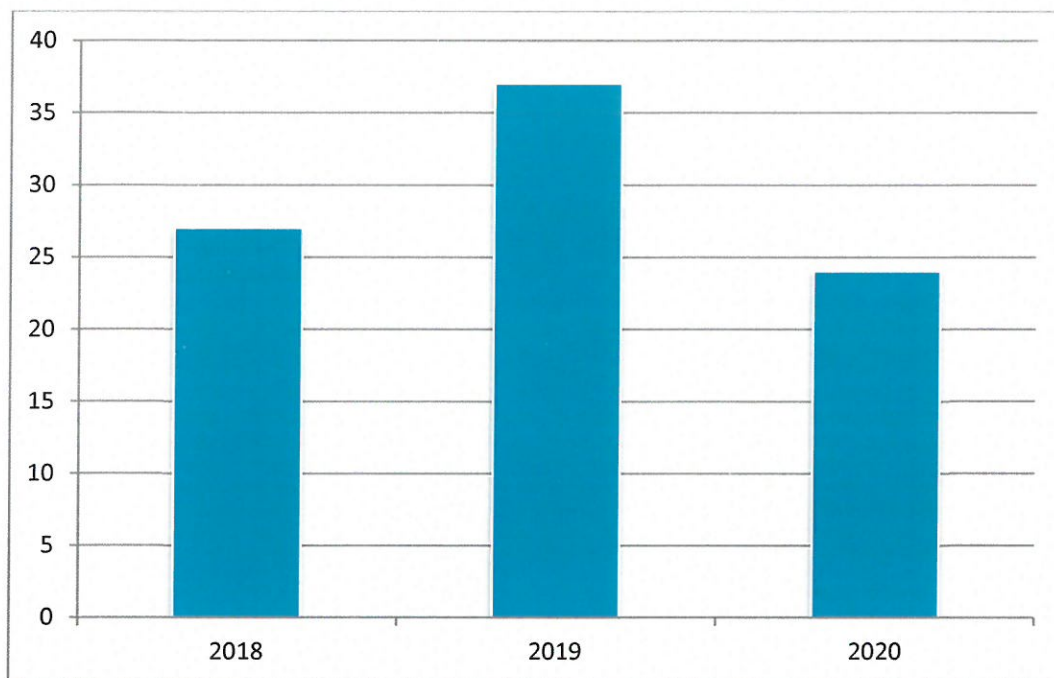
Z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa pomoc przyznano: w 2018r. – 29 rodzinom, w 2019r. – 28 rodzinom, a w I półroczu 2020r. – 25 rodzinom.

Wykres 9. – Liczba rodzin objętych pomocą z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

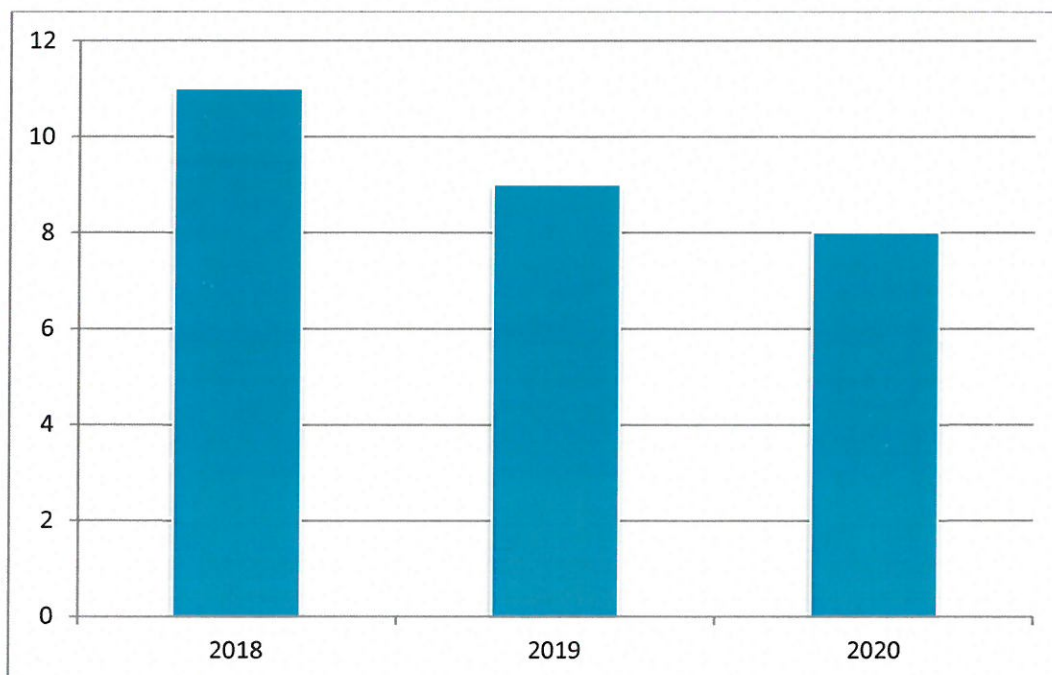
Natomiast niepełnosprawność okazała się przyczyną udzielania pomocy w 2018r. – 27 rodzinom, w 2019r. – 37 rodzinom, a w I półroczu 2020r. – 24 rodzinom.

Wykres - Liczba rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności

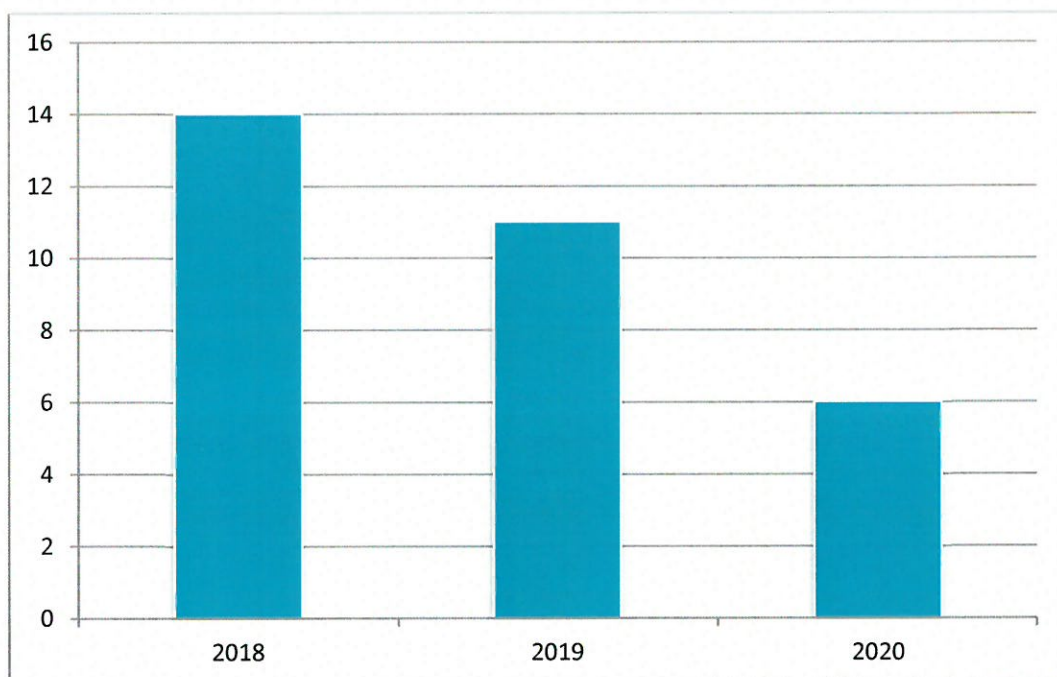
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem objęcia pomocą w 2018r. – 11 rodzinom, w 2019r. – 9 rodzinom, a w I półroczu 2020r. – 8 rodzinom.

Wykres 11. – Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Alkoholizm był powodem objęcia pomocą w 2018r. – 14 rodzin, w 2019r. – 11 rodzin, a w I półroczu 2020r. - 6 rodzin.

Wykres - Liczba rodzin objętych pomocą z powodu alkoholizmu

Przyczyna udzielenia pomocy, liczba rodzin:

Przyczyna udzielenia pomocy	Liczba rodzin Rok 2018	Liczba rodzin Rok 2019	Liczba rodzin Rok 2020 I połowa
Ubóstwo	98	114	89
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	28	25
Bezrobocie	82	85	66
Niepełnosprawność	27	37	24
Długotrwała lub ciężka choroba	91	82	58
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	11	9	8
alkoholizm	14	11	6

Tabela obrazująca liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w latach 2018 – 2020:

Rodzaj świadczenia	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Zasiłek stały	19	16	13
Zasiłki okresowe	141	142	37
Zasiłki celowe i specjalne celowe	71	85	69

Tabela obrazująca liczbę osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej w latach 2018 – 2020:

Rodzaj świadczenia	Liczba osób		
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
posiłki	199	166	114
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	11	12	14
Wspieranie i piecza zastępcza	4	4	4

Analizując liczbę osób korzystających z poszczególnych rodzajów pomocy należy stwierdzić, że najwięcej osób korzysta z dożywiania, zasiłków celowych i okresowych.

W okresie 2018-2020 Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Białej Podlaskiej wydał 59 orzeczeń osobom z gminy Sławatycze o stopniu niepełnosprawności w tym 35 kobietom i 24 mężczyznom.

Usługi opiekuńcze świadczone są na rzecz osób samotnych, niepełnosprawnych, starszych, często z długotrwałą chorobą, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób lub jeśli rodzina nie może im takiej opieki zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgniarstwo. Usługi opiekuńcze świadczone są w miejscu zamieszkania osób potrzebujących pomocy przez 3 opiekunki zatrudnione w GOPS.

W roku 2018 z usług skorzystało 4 osoby

W roku 2019 z usług skorzystało 6 osób

W roku 2020 z usług skorzystało 7 osób.

Widoczny jest stały wzrost zapotrzebowania na świadczenie usług opiekuńczych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławatyczach zatrudnia jednego asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy, w wymiarze 0,5 etatu.

Przyczyny objęcia rodzin wsparciem asystenta rodziny:

- Skierowanie nakazem sądu
- Problemy alkoholowe
- Problemy z wypełnianiem funkcji opiekuńczo – wychowawczej
- Przemoc
- Niepełnosprawność
- Eurosieroctwo
- Problem bezrobocia
- Niski poziom lub brak umiejętności gospodarowania budżetem domowym
- Niski poziom lub brak umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
- Niski poziom świadomości na temat przestrzegania zasad higieny osobistej

Główne cele założone we współpracy z rodzinami to:

- Podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych – 11 rodzin
- Poprawa sytuacji mieszkaniowej -2 rodziny
- Poprawa wyników szkolnych dzieci- 7 rodzin
- Poprawa sytuacji materialnej rodziny – 8 rodzin
- Utrzymanie abstynencji alkoholowej- 6 rodzin
- Podniesienie poziomu prowadzenia gospodarstwa domowego – 4 rodziny
- Pomoc nad odzyskaniem dzieci i powrocie do domu rodzinnego- 1 rodzina

Rok współpracy asystenta rodziny z rodzinami	Liczba rodzin współpracująca z asystentem rodziny
2018r.	11 rodzin
2019r.	12 rodzin
2020r.	11 rodzin

Kolejnymi formami wsparcia są: świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenie „Dobry Start”.

Świadczenia wychowawcze

W roku 2018 ze świadczeń wychowawczych skorzystały 194 rodziny. Całkowita kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych wyniosła 1 652 680,20 zł. Wypłacono 3313 świadczeń. W 2019 roku ze świadczeń tych skorzystało 245 rodzin. Kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 1 937 632,41 zł, a wypłacono 3898 świadczeń. W 2020r było już mniej rodzin, w porównaniu z rokiem 2019, które korzystały ze świadczeń wychowawczych – 224 rodziny. Wypłacono natomiast więcej świadczeń, bo 4353 na łączną kwotę 2 170 806,30 zł.

Świadczenia rodzinne

W 2018 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 179 rodzin. Całkowita kwota przyznanych świadczeń wyniosła 809 346,38 zł. W roku 2019 ze świadczeń korzystało 174 rodziny. Wypłacono ich na łączną kwotę 794 654,79 zł. Najmniej osób skorzystało ze świadczeń rodzinnych w 2020r, bo zaledwie 154 rodziny, na łączną kwotę 775 714,34 zł. Wynika to głównie z przekroczenia kryterium dochodowego, które wynosi 674 zł na osobę w rodzinie. W przypadku osoby niepełnosprawnej 764 zł na osobę w rodzinie.

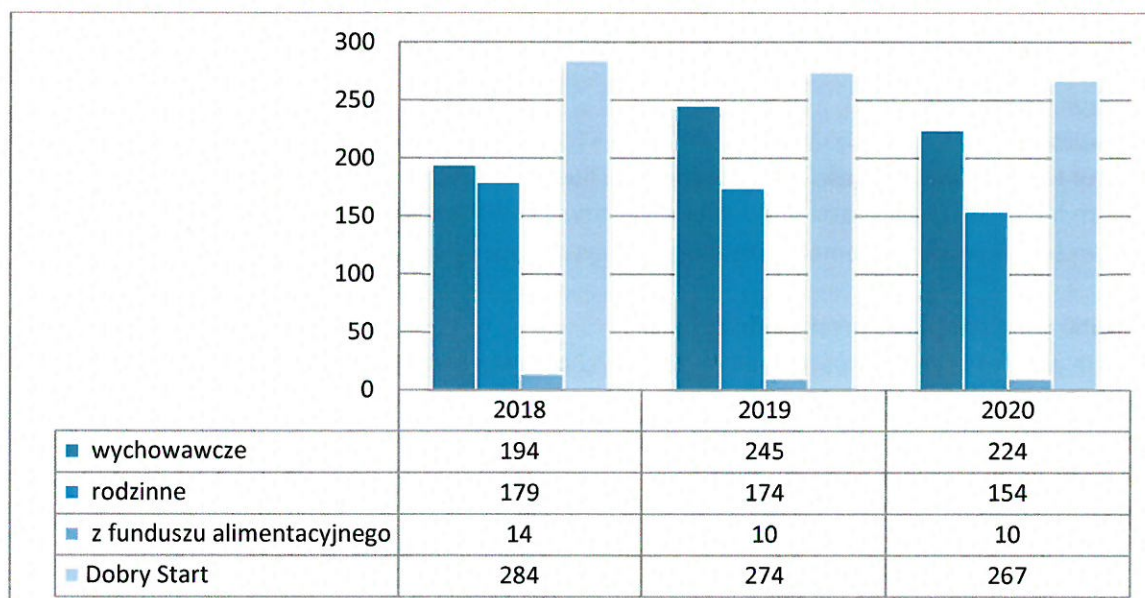
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W 2018 roku z świadczenie z funduszu alimentacyjnego pobierało 14 osób. Całkowita kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 54 450 zł. W roku 2019 było tych osób 10, a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 42 760 zł. W 2020 roku liczba osób korzystających ze świadczeń utrzymywała się na tym samym poziomie co w roku 2019 i wynosiła 10 osób. łączna kwota wypłaconych w tym roku świadczeń wyniosła 52 340 zł.

Świadczenia z programu „Dobry Start”

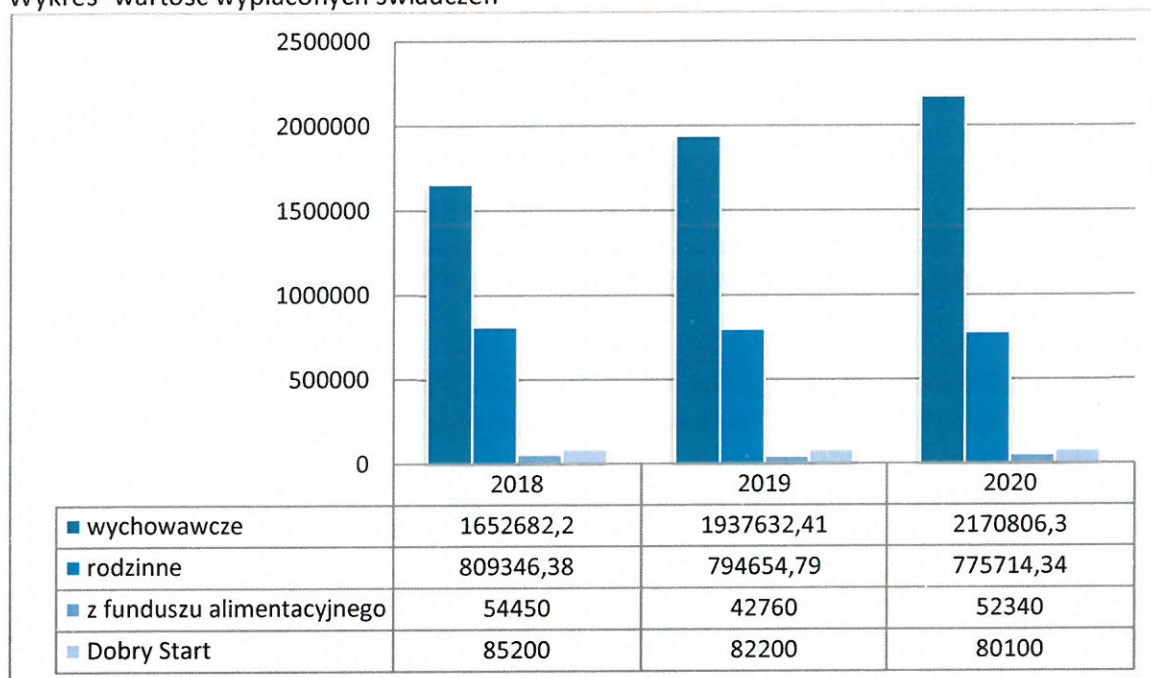
Z programu „Dobry Start” w 2018 roku przyznano 284 świadczenia, na łączną kwotę 85 200 zł. W roku 2019 przyznano 274 świadczenia na kwotę 82 200 zł. Najmniej świadczeń, bo zaledwie 267, przyznano w roku 2020. łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 80 100 zł.

Wykres- ilość osób korzystających ze świadczeń wypłacanych przez GOPS

Wykres- wartość wypłaconych świadczeń

Od roku 2014 gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”. Karta Dużej Rodziny przysługuje niezależnie od dochodu na osobę w rodzinie. W ramach programu o karty mogą się ubiegać rodziny wielodzietne, w których rodzic/współmałżonek mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. W roku 2018 było 231 osób posiadających KDR w tym 84 rodziców i 147 dzieci. Od stycznia 2019r. z programu mogą również korzystać osoby – rodzice, którzy na utrzymaniu mieli co najmniej troje dzieci. Na terenie Gminy Sławatycze w roku 2019 skorzystało z Karty Dużej Rodziny 76 osób, w tym 52 rodziców i 24 dzieci. Najmniej osób, które złożyły wnioski i skorzystały z Kart Dużej Rodziny było w roku 2020. Było to zaledwie 8 rodziców 4 dzieci. Wynika to z tego, że większość osób, którym przysługiwała karta złożyła wnioski przed rokiem 2020.

Pomoc materialna dla uczniów – GOPS wypłacił pomoc materialną o charakterze socjalnym:

- w roku 2018 stypendia szkolne otrzymało 104 uczniów,
- w roku 2019 stypendia szkolne otrzymało 86 uczniów,
- w roku 2020 stypendia szkolne otrzymało 72 uczniów.

W ramach współpracy z Lubelskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża z siedzibą w Lublinie w gminie kilka razy w roku prowadzona jest dystrybucja żywności dla osób w trudnej sytuacji finansowej.

W ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej, Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w 2018r skierował 6 dzieci gminy Sławatycze na bezpłatne dwutygodniowe kolonie letnie. W roku 2019r. GOPS skierował 4 dzieci, w roku 2020 na kolonie pojechało 7 dzieci.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zarządzeniem nr 43/2019 Wójta Gminy Sławatycze z dnia 29 lipca został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w składzie:

1. Przewodnicząca zespołu - Magdalena Świątkowska – Nauczyciel w Zespole Szkół w Sławatyczach/ członek Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Edyta Wojciechowska – Kierownik GOPS/członek Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Agnieszka Malczewska – Specjalista pracy socjalnej GOPS/ członek Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

4. Patrycja Chomiczewska – pracownik socjalny GOPS,
5. Adriana Kłopotek – asystent rodziny GOPS,
6. Emil Szoka – funkcjonariusz Policji/Dzielnicowy Zespołu Dzielnicowych w Wisznicach/ członek Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
7. Wanda Hałaszk – przedstawiciel ochrony zdrowia/ członek Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
8. Barbara Juszczak - Nauczyciel w Zespole Szkół w Sławatyczach,
9. Małgorzata Walczuk – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Sławatyczach,
10. Wioleta Żuchnik – Przedstawiciel Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Sławatycze,
11. Dorota Nowak – Starszy kurator zawodowy II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej.

W roku 2018 zostało założonych 5 Niebieskich Kart A przez funkcjonariuszy Komendy Policji. Dwa wnioski o wszczęcie postępowania przesłane zostały do Prokuratury Rejonowej w Parczewie. W 2018r. Zespół Interdyscyplinarny zbierał się na 5 posiedzeniach.

W ciągu roku 2019 funkcjonariusze Policji założyli 6 Niebieskich Kart A, jedna Karta została założona przez GOPS. W ramach prowadzonych działań dwa wnioski zostały skierowane do Sądu w Białej Podlaskiej. 5 Kart zamknięto w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty.

W roku 2019 odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas których omawiane były sprawy bieżące, dotyczące funkcjonowania Zespołu oraz omawiane były sprawy związane z prowadzonymi procedurami Niebieskich Kart. Grupy robocze spotykały się co najmniej raz na kwartał, w miarę potrzeb i dotyczyły prowadzonych procedur Niebieskich Kart.

W 2020 r. zostało założonych 5 Niebieskich Kart A. 4 Karty zostały zamknięte zgodnie z Procedurą. W 2020r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok 2019

- szkolenie sprzedawców alkoholu – obecnych 29 osób,
- programy profilaktyczne w Zespole Szkół w Sławatyczach w formie widowisk i w formie multimedialnej,
- dyżury w zakresie porad i motywacji związanych z uzależnieniami prowadzone przez Pana Aleksandra Czopa – 2 razy w miesiącu po 3 godziny. Z poradnictwa psychologicznego w roku 2019 skorzystało 15 osób i 4 rodziny.

Organizacja imprez bezalkoholowych:

- turniej piłki siatkowej,
- piknik z okazji dnia Dziecka,
- biwak z okazji rozpoczęcia wakacji,
- spotkania w Klubie Senior + w Lisznej,
- piknik – konkurs na Brodacza.

Organizacja trzech widowisk w Zespole Szkół na temat przemocy i cyberprzemocy,

W 2019r. Komisja zajmowała się w dwóch przypadkach osobami nadużywającymi alkoholu w rodzinach, gdzie są małoletnie dzieci.

Rok 2020

1. Ilość posiedzeń - 5
2. Przeprowadzono rozmowy z osobami uzależnionymi - 1
3. Przeprowadzono rozmowy z rodzinami osób uzależnionych – 2

Klub Senior +

Klub „Senior+” z siedzibą w Lisznej rozpoczął działalność w styczniu 2018 r. Funkcjonuje on na podstawie umowy zawartej pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Wójtem Gminy Sławatyczce, w ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach, który realizuje Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015 – 2020, Moduł 2 – Zapewnienie funkcjonowania Klubu „Senior+”.

Jest to miejsce spotkań i warsztatów stworzone z myślą o seniorach. Celem funkcjonowania Klubu jest wsparcie seniorów – osób nieaktywnych zawodowo, przez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz aktywizacji społecznej, w tym oferty prozdrowotnej obejmującej także aktywność ruchową, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej.

W proponowanych zajęciach i warsztatach mogą uczestniczyć wszyscy mieszkańcy gminy Sławatyczce, którzy ukończyli 60 – ty rok życia. Przewidziana liczba uczestników stanowi 35 osób.

Gmina Sławatyczce korzystała z Programu Wieloletniego „Senior+”, Edycja 2017, Moduł I – Utworzenie i wyposażenie Dziennego Klubu „Senior+”. W odpowiednio dostosowanych i wyposażonych salach odbywają się zajęcia warsztatowe o różnorodnej tematyce m.in.: warsztaty rękodzielnicze, kulinarne, plastyczne, rekreacyjno – rehabilitacyjne i spotkania integracyjne, czy zajęcia warsztatowe: muzyczno – kabaretowe. Organizowane są także różnego rodzaju wyjazdy i wycieczki, zapraszani są goście.

Prowadzenie Klubu „Senior+” jest elementem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Jest to szansa na poprawę sytuacji osób starszych na terenie gminy.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Sławatyczach

Środowiskowy Dom Samopomocy z siedzibą przy ul. Długiej 1 w Sławatyczach rozpoczął działalność w listopadzie 2016r., powołany na mocy Uchwały Rady Gminy w Sławatyczach Nr XIV/102/2016, z dnia 31 sierpnia 2016r. i działa jako jednostka organizacyjna gminy Sławatyczce.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, finansowana w 100% z budżetu Wojewody Lubelskiego.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi, przeznaczony dla następującej grupy odbiorców:

- osób przewlekłe psychicznie chorych - typ A,
- osób z niepełnosprawnością intelektualną - typ B,
- osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych - typ - C

Celem jego działalności jest przede wszystkim stworzenie warunków umożliwiającym uczestnikom integrację ze środowiskiem, poprawę sprawności funkcjonowania w codziennym życiu w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym, kształtowanie podstawowych umiejętności społecznych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości, rozwijanie umiejętności aktywnego życia oraz organizacji czasu wolnego, zdolności i zainteresowań a także opieka i wspieranie uczestników w różnych sytuacjach życiowych.

Zajęcia prowadzone są od poniedziałku do piątku, obejmują rehabilitację społeczną, ruchową, pracę socjalną i pomoc psychologiczną dla osób skierowanych na podstawie decyzji administracyjnych wydanych przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach.

4.5 Policja

Miernikiem stanu bezpieczeństwa jest ilość zaistniałych zdarzeń kryminalnych oraz zdarzeń w których interweniowała Policja na określonym obszarze w określonym czasie w porównaniu do analogicznych okresów na tym samym obszarze. Poniższe tabele obrazują występowanie zdarzeń, które brane są pod uwagę w analizie stanu bezpieczeństwa.

Przestępstwa popełniane na terenie gm. Sławatyczce

Kategoria przestępstwa	2018 r.	2019 r.	2020 do 30 listopada
Kradzież cudzej rzeczy	3	-	-
Kradzież z włamaniem	2	-	-

Bójka pobicie	-	-	-
Rozboje i wymuszenia	-	-	-
Znęcanie się w rodzinie	2	2	2
Nietrzeźwy kierujący	5	5	3
Uszkodzenie rzeczy	-	-	-
Przestępstwa narkotykowe	1	-	1
Uszkodzenie ciała	1	1	1
Ogólna ilość odnotowanych przestępstw	57	41	37

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że ogółem ilość popełnianych przestępstw na terenie gm. Sławatycze ma w ostatnich latach tendencję spadkową. Jednakże należy wziąć pod uwagę, że spadek ogólnej ilości przestępstw w 2020 r. spowodowany jest najprawdopodobniej sytuacją epidemiczną związaną z wirusem Covid-19, zwłaszcza zamkniętym w 2020 r. przejściem granicznym w Sławatyczach na którym ujawniana była duża ilość przestępstw związanych z podrabianiem dokumentów bądź ujawnianiem kradzionych pojazdów. Pomimo tego optymistyczna wydaje się tendencja spadkowa przestępstw takich jak kradzieże z włamaniem, kradzieże i spadek ilości nietrzeźwych kierujących. W dalszym ciągu mogą być popełniane przestępstwa przeciwko mieniu, w tym włamania do niezamieszkałych budynków mieszkalnych i gospodarczych, które najczęściej z uwagi na odosobnione usytuowanie stanowią atrakcję dla sprawców, w szczególności paliwa - magazynowanego przez rolników w garażach, w różnych beczkach i pojemnikach, kradzieże mienia najczęściej elektronarzędzi pozostawionych bez właściwego zabezpieczenia i nadzoru, szczególnie na obszarach wiejskich, jak również w dalszym ciągu z terenów leśnych mogą być dokonywane kradzieże drewna opałowego. Szczególną uwagę należą zwracać na osoby policyjnie podejrzane, przejezdne, w szczególności na osoby narodowości romskiej, które pod pretekstem sprzedaży różnego rodzaju oferowanych przedmiotów wykorzystują nieuwagę domowników i dokonują penetracji pomieszczeń mieszkalnych, oraz kradzieży pieniędzy i innych przedmiotów wartościowych.

Wykroczenia szczególnie uciążliwe społecznie w których prowadzone były czynności wyjaśniające na terenie gm. Sławatycze

	2018	2019	2020 do 30 listopada
Art. 87 kw	4		1
Art. 124 kw	2	1	0
Art. 119 kw	3	0	0
Art. 51 kw	0	2	1
Art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości	0	0	1
Ilość wszystkich wykroczeń w których prowadzono czynności wyjaśniające	19	11	8

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że zauważalny jest spadek wykroczeń szczególnie uciążliwych społecznie w których prowadzone były czynności wyjaśniające na terenie gm. Sławatycze.

Wykroczenia z wyszczególnieniem szczególnie uciążliwych społecznie w których zastosowano postępowanie mandatowe.

	2018	2019	2020 do 30 listopada
Wykroczenia w ruchu drogowym	63	31	105
Art. 124 kw.	0	0	0
Art. 119 kw.	1	0	0
Art. 51 kw.	0	1	1
Art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości	12	10	6
Pozostałe wykroczenia	11	11	7
Ilość wszystkich wykroczeń w których zastosowano postępowanie mandatowe	86	53	119

Z przedstawionej tabeli wynika że w 2020 r. odnotowano wzrost wykroczeń szczególnie w ruchu drogowym co jest niewątpliwie wynikiem powstania w Sławatyczach Posterunku Policji i zwiększoną obecnością f-szy Policji na terenie gminy Sławatycze. Ma to wpływ na wzrost bezpieczeństwa na terenie działania PP Sławatycze i zmniejszenie ilości zdarzeń drogowych takich jak wypadki czy kolizje.

Stan bezpieczeństwa na drogach gminy Sławatycze.

Głównymi ciągami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren gminy Sławatycze jest droga krajowa K63 (5,5 km) prowadząca do przejścia granicznego oraz droga wojewódzka W816 (11 km).

Według danych z bazy SEWIK zagrożenie zdarzeniami drogowymi na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy Sławatycze przedstawiało się w następujący sposób:

Zdarzenia drogowe na terenie gminy Sławatycze.

	2018	2019	2020
wypadki	2	0	0
zabici	-	0	0
ranni	2	0	0
kolizje	17	9	6

Analizując ilość wypadków i kolizji odnotowanych na terenie gminy Sławatycze zauważalny jest spadek takich zdarzeń co wskazuje na wzrost bezpieczeństwa na drogach gminy Sławatycze. W 2020 r. wpływ na spadek natężenia ruchu jak również na spadek ilości zdarzeń drogowych na terenie gminy Sławatycze spowodowany może być sytuacją epidemiczną związaną z wirusem Covid-19, zwłaszcza zamkniętym przejściem granicznym w Sławatyczach i innymi ograniczeniami w przemieszczaniu się tzw. lockdown.

Interwencje odnotowane na terenie gminy Sławatycze

Rok	2018	2019	2020
Interwencje	197	191	125

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że ilość przeprowadzonych interwencji na terenie gminy Sławatycze w latach 2018-2020 ulega spadkowi co również wskazuje na wzrost bezpieczeństwa na terenie gminy Sławatycze.

Podsumowując powyższe należy podkreślić, że w dniu 30 stycznia 2020 roku odbyło się uroczyste otwarcie nowej siedziby Posterunku Policji w Sławatyczach. Posterunek Policji w Sławatyczach obejmuje swoim zasięgiem gminy Sławatycze, Sosnówka i Tuczna. Pełni w nim służbę 7 funkcjonariuszy tj. 2 dzielnicowych i 4 f-szy patrolowo interwencyjnych oraz kierownik jednostki. Posterunek podlega pod Komisariat Policji w Wisznicach, w którym funkcjonuje całodobowa służba dyżurna. Utworzenie Posterunku Policji w Sławatyczach o strukturze prewencyjnej wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i przede wszystkim znacząco skraca czas reakcji Policji na zdarzenia w rejonie przygranicznym.

Pomimo spadku liczby zdarzeń kryminalnych oraz interwencji policyjnych na terenie gminy Sławatycze zaznaczyć należy, że znaczna ich ilość powodowana jest przez osoby nietrzeźwe bądź nadużywające alkoholu. Alkoholizm niewątpliwie należy do najbardziej zauważalnych zjawisk patologicznych na terenie gminy Sławatycze. Nadużywanie napojów alkoholowych dotyczy nie tylko dorosłych ale coraz częściej młodzieży na poziomie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Znaczący wpływ na zjawisko alkoholizmu na terenie gminy Sławatycze ma wysoki stopień bezrobocia i wiążące się z tym ubóstwo rodzin oraz położenie przygraniczne, a tym samym łatwość dostępu do towarów bez znaków skarbowych akcyzy w tym alkoholu. F-sze z PP Sławatycze znaczący nacisk kładą na problem przemocy w rodzinie co również w przeważającej liczbie przypadków powodowane jest nadużywaniem alkoholu przez członka bądź członków rodziny. Coraz częstszym zjawiskiem jest również sięganie przez młodzież po alkohol niskoprocentowy przy okazji imprez rozrywkowych. W wielu przypadkach należy wskazać bezkrytyczną postawę rodziców, którzy dają dzieciom ciche przyzwolenie na spożywanie alkoholu. W celu ograniczenia zjawiska alkoholizmu na terenie gminy Sławatycze F-sze Policji w omawianym okresie czasu podejmowali działania represyjno-kontrolne, jak też działania o charakterze profilaktycznym. W ramach współpracy z instytucjami zainteresowanymi problemem - Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Strażą Graniczną, realizowane były wspólne działania zmierzające głównie do ograniczenia skali spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież. W ramach stałej współpracy z nauczycielami i pedagogami szkolnymi dzielnicowi brali czynny udział w spotkaniach z młodzieżą szkolną w trakcie których uświadamiali uczniom jakie zagrożenia niesie za sobą spożywanie alkoholu w młodym wieku. Odnosząc się do zjawiska narkomani to w 2018 roku i w 2020 roku odnotowano po 1 takim przypadku. Z tego wynika że, zjawisko takie istnieje i jego przyczyn należy szukać przede wszystkim w czynnikach społecznych (bezrobocie, chęć ucieczki od problemów, nieumiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach), również głównie wśród młodzieży w sferze psychicznej (chęć zaimponowania w grupie, ciekawość, problemy w nauce). Niejednokrotnie jednak narkotyzują się też osoby z dobrze sytuowanych rodzin. W analizowanym okresie dzielnicowi prowadzili szereg spotkań profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży szkół, na których omawiali konsekwencje wynikające z nie przestrzegania Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, propagowali styl życia bez narkotyków lub dopalaczy a także uczyli mówić NIE w sytuacjach gdy ktoś proponuje im środki odurzające.

4.6 Organizacje społeczne

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy znajduje się 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (Sławatycze, Liszna, Jabłeczna, Krzywówólka, Nowosiółki). Wszystkie jednostki są typu S (posiadają samochody pożarnicze).

Jednostki OSP skupiają 147 członków czynnych i 22 honorowych.

W ciągu ostatnich trzech lat jednostki brały udział w 79 akcjach ratowniczo - gaśniczych

W 2019 roku dokonano kapitalnego remontu straźnicy OSP Sławatycze

W latach 2018-2020 jednostki OSP zakupiły sprzęt pożarniczy na kwotę 72.754,09 w tym OSP Sławatycze na kwotę 53.596,77,

Koła gospodyń Wiejskich

W Gminie Sławatycze funkcjonują:

Koło Gospodyń Wiejskich w Krzywówólce

Koło Gospodyń Wiejskich w Lisznej

Koło Gospodyń Wiejskich Aktywne Kobiety w Jabłecznej

Koło Gospodyń Wiejskich w Jabłecznej

W/w KGW działają na bazie świetlic wiejskich, posiadają dobre wyposażone kuchenne wraz z wypożyczalnią naczyń. Wspierają różnego rodzaju inicjatywy organizowane na terenie swoich miejscowości jak również aktywnie uczestniczą w imprezach gminnych i powiatowych /Biesiada Nadbużańska, Konkursy Tradycji Wielkanocnych, Dożynki Gminne i Powiatowe, Festiwal Sękaczy/itp.

Działa również klub piłkarski pn. Gminny Ludowy Klub Sportowy „PERŁA” Sławatycze (drużyna piłkarska występuje w rozgrywkach piłkarskich BOZPN w Białej Podlaskiej w Klasie A)

Na terenie Gminy działają również Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Sławatycze, Stowarzyszenie „Sławatyccka Orkiestra Dęta” w Sławatyczach oraz Stowarzyszenie „Bużanie” w Mościcach Dolnych.

W swojej działalności stowarzyszenia (SRG) wspierają młode talenty poprzez prowadzenie i finansowanie programów stypendialnych dla uzdolnionej młodzieży, prowadzą działalność charytatywną na rzecz osób objętych pomocą społeczną: w tym: pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób i rodzin; szczególnie dbają o pozytywny wizerunek gminy, promują ją w środkach masowego przekazu, popularyzują osiągnięcia. Realizując te działania ściśle współpracują z innymi lokalnymi organizacjami i stowarzyszeniami: oświatowymi, kulturalnymi, sportowymi, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska.

Parafie

Na terenie gminy działają:

- Parafia Rzymsko-Katolicka w Sławatyczach
- Parafia Rzymsko-Katolicka w Jabłecznej
- Parafia Prawosławna w Sławatyczach
- Parafia Prawosławna w Jabłecznej

5. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

5.1. Analiza problemów społecznych gminy na podstawie danych instytucji

Problemy społeczne w gminie w sferze pomocy społecznej.

problem	sposób rozwiązania
Rodziny niewydolne wychowawczo (środowiska zaniedbujące dzieci oraz ograniczające perspektywy właściwego rozwoju dziecka)	- wsparcie asystenta rodziny - położenie nacisku na tego typu rodziny dysfunkcyjne przez pracowników socjalnych praca wychowawcza w szkole/poza szkołą z rodzicami (poradnictwo, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne) - szersza informacja dot. możliwości skorzystania z pomocy, usług specjalistycznych
Rodziny wielodzietne oraz rodziny niepełne	- położenie nacisku na tego typu rodziny przez pracowników socjalnych - praca w szkole/poza szkołą z rodzicami (poradnictwo, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne) - szersza informacja dot. możliwości skorzystania z pomocy, usług specjalistycznych,
Osoby niepełnosprawne, przewlekłe chore, osoby z zaburzeniami psychicznymi	- większa dostępność do lekarzy specjalistów, - likwidacja bariery architektoniczno – komunikacyjnych, - wsparcie rodzin/ osób opiekujących się tymi osobami,

	- działalność ośrodków wsparcia
Ofiary patologii życia rodzinnego	- programy rozwiązywania problemów alkoholowych, - utworzenie klubów wsparcia dla osób uzależnionych i rodzin osób uzależnionych, - bogatsza oferta zajęć pozalekcyjnych, sportowych i kulturalnych
Bezrobotni	- kierowanie, proponowanie szkoleń i kursów doszkalających, zwiększania wiedzy i umiejętności, mobilności osób bezrobotnych,
Osoby starsze, samotne	- utrzymanie działalności klubu Senior + w Lisznej, - utworzenie klubu Senior+ w innych miejscowościach, - organizacja spotkań integracyjnych - organizacja Dnia Seniora, - organizacja wolontariatu, - zapewnienie możliwości skorzystania z usług opiekuńczych, - udział w projektach wspierających osoby starsze i samotne,
Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu i innych środków uzależniających	- programy rozwiązywania problemów alkoholowych (profilaktyka), - powstanie kluby wsparcia dla osób uzależnionych i rodzin osób uzależnionych, - edukacja poprzez pogadanki w szkole (policja — inne służby); - realizacja programów profilaktycznych
Niewielkie zaangażowanie różnych instytucji z terenu Gminy w zakresie pomocy społecznej	- organizowanie regularnych spotkań (ewaluacyjnych, problemowych i innych),
Mała oferta szkoleniowa dla poszczególnych grup społecznych	- diagnoza potrzeb szkoleniowych, - zwiększenie oferty szkoleniowej poprzez realizację projektów skierowanych dla poszczególnych grup społecznych
Bariery architektoniczno -komunikacyjne w ośrodku wsparcia	- pozyskanie środków finansowych na likwidację barier architektoniczno – komunikacyjnych (winda)
Rodziny w trudnej sytuacji finansowej i mieszkaniowej, brak mieszkań socjalnych	- utworzenie mieszkań socjalnych
Niedostateczna baza lokalowa GOPS	- poprawa bazy lokalowej GOPS, zmiana siedziby

Problemy społeczne w gminie w sferze ochrony zdrowia

problem	sposób rozwiązania
Osoby niepełnosprawne, przewlekle chore, osoby z zaburzeniami psychicznymi Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu i innych środków uzależniających	Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów, Diagnostowanie potrzeb osób wymagających wsparcia
Rodziny niewydolne wychowawczo (środowiska zaniedbujące dzieci oraz ograniczające perspektywy właściwego rozwoju dziecka)	Zwiększenie współpracy systemu ochrony zdrowia z GOPS, Zespołem Szkół,
Mała dostępność do lekarzy specjalistów	Wywarcie nacisku na właścicieli NZOZ na zwiększenie ilości lekarzy specjalistów
Mała profilaktyka	Wywarcie nacisku na władze lokalne oraz właścicieli NZOZ na wzrost działań profilaktycznych

Problemy społeczne w gminie w sferze bezpieczeństwa publicznego.

problem	sposób rozwiązania
Ofiary patologii życia rodzinnego	- większe zainteresowanie i zaangażowanie Policji w działania prewencyjne w rodzinach zagrożonych patologiami
Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu i innych środków uzależniających	- większe zainteresowanie i zaangażowanie Policji w działania prewencyjne; - realizacja programów profilaktycznych w szkole,
Wzrost wykroczeń drogowych	- większa ilość kontroli drogowych, działania prewencyjne

Problemy społeczne w gminie w sferze edukacji.

problem	sposób rozwiązania
Rodziny niewydolne wychowawczo (środowiska zaniedbujące dzieci oraz ograniczające perspektywy właściwego rozwoju dziecka	Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Współpraca z GOPS, służbą zdrowia,
Osoby uzależnione od internetu, telefonu, komputera	Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, realizacja programów profilaktycznych, współpraca z policją
Osoby uzależnione od narkotyków, alkoholu i innych środków uzależniających	Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, realizacja programów profilaktycznych, współpraca z policją
Niewielka oferta zajęć pozalekcyjnych	Diagnoza potrzeb uczniów, dostosowanie oferty zajęć do rzeczywistych potrzeb
Brak oferty opiekuńczej dla dzieci do 3 roku życia	utworzenie żłobka
Brak oferty edukacyjnej dla osób dorosłych	Diagnoza potrzeb, dostosowanie i organizacja szkoleń i kursów

Problemy społeczne w gminie w sferze sportu.

problem	sposób rozwiązania
Niepełna możliwość korzystania osób dorosłych z infrastruktury sportowej	- zatrudnienie dodatkowej kadry oraz uzupełnienie wyposażenia sportowego
Zbyt mała ilość zorganizowanych form działalności sportowej	- utrzymanie i wsparcie istniejących form działalności sportowej, - formalizacja i tworzenie nowych zorganizowanych form działalności sportowej, -- wyłonienie liderów zajmujących się prowadzeniem danych form działalności sportowej,
Mała aktywność sportowa osób dorosłych	- promocja zdrowego stylu życia, - edukacja sportowa, organizowanie klubów sportowych i rekreacyjnych,

Problemy społeczne w gminie w sferze aktywności społecznej i organizacji pozarządowych.

problem	sposób rozwiązania
Rozluźnienie więzi społecznych, niski poziom aktywność społecznej mieszkańców	Organizowanie spotkań i integracja mieszkańców gminy. Organizacja wspólnych działań, aktywizacja istniejących organizacji,
Mały zakres działania organizacji pozarządowych	Brak spotkań i integracji mieszkańców gminy Włączanie nowych członków organizacji pozarządowych

Brak liderów oraz wsparcia dla istniejących liderów.	zaangażowanie mieszkańców, współpraca z samorządem
Brak współpracy między organizacjami pozarządowymi	Organizacja spotkań integracyjnych Organizacja wspólnych działań, aktywizacja istniejących organizacji,
Brak odpowiednich liderów życia społecznego	Wsparcie istniejących liderów wyłanianie i wspieranie nowych liderów lokalnych

Problemy społeczne w gminie w sferze kultury.

problem	sposób rozwiązania
Brak funduszy na rozwój i upowszechnianie kultury i dziedzictwa kulturowego	Pozyskiwanie dodatkowych środków z programów pomocowych zagranicznych i krajowych
Mało zróżnicowana oferta kulturalna dla młodzieży	- zatrudnienie zróżnicowanej kadry, - wzrost funduszy na działalność
Brak integracji i rywalizacji w dziedzinie kultury dla młodzieży i dorosłych	- wypracowanie lepszego sposobu komunikowania ze społeczeństwem; - organizacja konkursów dla młodzieży i dorosłych

5.2. Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety.

Ankieta

„Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

Wśród instytucji i mieszkańców Gminy Sławatycze przeprowadzono ankietę mającą na celu diagnozę problemów i potrzeb społecznych. W badaniu wzięło udział 18 respondentów, w tym 16 kobiet oraz 2 mężczyzn. Osoby badane zostały podzielone na następujące kategorie:

Wiek:

do 18 lat -11,1% (2 osoby)
19-30 lat- 11,1% (2osoby)
31-60 lat- 44,5% (8osób)
61-75 lat- 22,2% (4 osoby)
powyżej 75- 11,1% (2osoby)

Wykształcenie:

podstawowe- 27,8% (5osób)
gimnazjalne- 5,6% (1 osoba)
zasadnicze zawodowe- 5,6% (1osoba)
średnie- 33,2% (6 osób)
wyższe- 27,8% (5osób)

Sytuacja zawodowa:

pracownik-33,3% (6 osób)
rolnik- 0% (0 osób)
przedsiębiorca- 0% (0 osób)
uczeń/student- 16,7% (3 osoby)
bezrobotny- 16,7% (3 osoby)
emeryt/rencista – 33,3% (6 osób)
bierny zawodowo (0 osób)

1. Jak Pani /Pan ocenia warunki życia w gminie? (w każdym obszarze proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)					
OBSZAR	bardzo dobrze	dobrze	średnio	źle	bardzo źle
Lokalny rynek pracy			4	12	2
Wychowanie przedszkolne		10	8		
Szkolnictwo podstawowe	1	10	7		
Dostępność kultury i rozrywki		7	6	3	2
Dostępność sportu i rekreacji		5	9	4	
Pomoc społeczna	2	13	3		
Opieka zdrowotna			7	6	5
Mieszkalnictwo		5	11	2	
Bezpieczeństwo publiczne		11	7		
Dostępność placówek usługowych (w tym handlowych)		10	6	2	
Dostępność sieci wodociągowej	3	13	2		
Dostępność sieci kanalizacyjnej	3	10	4	1	
Dostępność i stan sieci drogowej oraz komunikacji lokalnej		2	8	3	5
Dostępność sieci Internet		4	5	6	3

2. Jakie według Pani /Pana problemy najczęściej dotyczą mieszkańców gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Ubóstwo	3
Bezrobocie	14
Niepełnosprawność	3
Długotrwała choroba	6
Alkoholizm	11
Narkomania	1
Przemoc w rodzinie	1
Problemy opiekuńczo- wychowawcze	1

Problemy ludzi starszych	10
Przestępczość	1
Inny problem (jaki?)	

3. Jakie grupy są zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie ? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym	11
Rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, w tym rodziny niepełne i wielodzietne	5
Rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień	10
Rodziny zmagające się z problemem przemocy	3
Osoby starsze i samotne	11
Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	1
Rodziny i osoby mające problemy mieszkaniowe	3
Osoby opuszczające zakład karny	5
Inne grupa (jaka?)	

4. Jaki jest według Pani/Pana poziom bezrobocia w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Wysoki	1
Raczej wysoki	2
Przeciętny	10
Raczej niski	0
Niski	2
Nie mam zdania	3

5. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Praca socjalna	2
Zacieśnienie współpracy Z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (poradnictwo, staż, kursy, szkolenia)	10
Organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie – użytecznych	9

Wsparcie finansowe z systemu pomocy społecznej	2
Pozyskiwanie inwestorów	7
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	11
Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej	3
Inne (jakie?)	

6. Jakie są według Pani/Pana przyczyny ubóstwa mieszkańców gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Bezrobocie	12
Dziedziczenie ubóstwa	7
Uzależnienia	7
Wyuczona bezradność	7
Niedostosowanie społeczne	5
Rozpad rodziny	0
Wielodzietność	1
Długotrwała choroba	5
Niepełnosprawność	1
Inne (jakie?) lenistwo	3

7. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Praca socjalna	4
Pomoc finansowa	4
Wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku	1
Poradnictwo	10
Pomoc w znalezieniu zatrudnienia	15
Promowanie aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej	3
Tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych	3

Inne (jakie?)	
------------------------	--

8. Jaka jest według Pani/Pana skala problemu bezdomności w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Wysoka	0
Średnia	0
Niska	2
Problem bezdomności nie istnieje	6
Trudno powiedzieć	10

9. Jakie są według Pani/Pana przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Niski poziom umiejętności wychowawczych	8
Ubóstwo	5
Uzależnienia	9
Przemoc w rodzinie	8
Niepełnosprawność, długotrwała choroba	5
Wielodzietność	3
Samotne rodzicielstwo	3
Inne (jakie?)	

10. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Praca socjalna	2
Pomoc asystenta rodziny	10
Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich	2
Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno- pedagogicznego, terapii rodzinnej	5
Wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych	2

Pomoc w znalezieniu zatrudnienia	9
Profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie	3
Poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę	3
Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania wolnego czasu	6
Inne (jakie?)	

11. Na jakie według Pani/Pana negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców	8
Zaniedbanie socjalne (np. niedożywienie)	1
Sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)	10
Demoralizacja	3
Przestępczość, wandalizm, chuligaństwo	3
Uzależnienie od sieci Internet	12
Agresja i przemoc	1
Inne (jakie?)	

12. Jakie według Pani/Pana problemy występujące w rodzinie są najczęstszą przyczyną negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Niski poziom umiejętności wychowawczych	4
Niski status materialny	3
Alkoholizm rodziców	10
Przemoc w rodzinie	6
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	13
Rozpad rodziny	5
Wielodzietność	0

Niepełnosprawność i choroby w rodzinie	3
Inne (jakie?)	

13. Jakie problemy występujące w środowisku lokalnym są najczęstszą przyczyną negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo- rekreacyjnych	7
Brak animatorów kultury i instruktorów sportu	7
Brak miejsc spotkań , np. klubów młodzieżowych	14
Nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych)	7
Niewystarczające wsparcie w postaci dożywiania w placówkach oświatowych	0
Ograniczona działalność profilaktyczna	0
Ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)	3
Brak odpowiedniego nadzoru ze strony służb społecznych i policji	3
Brak perspektyw po zakończeniu edukacji	3
Inne (jakiej?)	

14. Jakie według Pani/Pana działania mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Szkolenia dla rodziców	0
Zintensyfikowanie działalności profilaktycznej dotyczącej zagrożeń psychospołecznych	0
Promowanie zdrowego trybu życia	1
Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)	4
Wzbogacenie oferty edukacyjno-wychowawczej, w tym kierowanej do uczniów uzdolnionych	1
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich (dożywianie, wyposażenie w pomoce szkolne, organizacja wypoczynku)	1
Rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych	8
Zwiększenie dostępności dóbr kultury	3
Budowa placów zabaw i obiektów sportowo- rekreacyjnych	4
Tworzenie i rozwój oferty świetlic	10
Organizowanie miejsc spotkań dla młodzieży	9

Organizowanie imprez środowiskowych	3
Zwiększenie liczby patroli w miejscach publicznych w gminie	0
Inne (jakie?)	

15. Jakie według Pani/Pana są przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Bezrobocie, utrata pracy	4
Konflikt w rodzinie , rozpad rodziny	8
Indywidualne skłonności do popadania w nałogi	10
Wzorce społeczne	3
Niezaradność życiowa	10
Dostępność środków psychoaktywnych	2
Inne (jakie?)	

16. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży	6
Profilaktyka wśród dorosłych	4
Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna	5
Pomoc psychologiczna	9
Pomoc prawna	1
Pomoc społeczna	0
Wspieranie rozwoju grup wsparcia , samopomocowych (np. AA), klubów abstynenckich	7
Inne (jakie?)	

17. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko narkomanii? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Tak	2
Nie	16

18. Jeśli w gminie występuje zjawisko narkomanii, to według Pani/Pana jaka jest jego skala? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Wysoka	0
Średnia	5
Niska	9
Trudno powiedzieć	4

19. Jakie są najczęstsze przyczyny sięgania po narkotyki? (proszę zaznaczyć znakiem X 3 odpowiedzi)	
Ciekawość, chęć zobaczenia „jak to jest” i nuda	12
Chęć odurzenia się dla przyjemności	10
Problemy szkolne	2
Problemy rodzinne	5
Problemy w pracy	2
Spadek samooceny, samotność i poczucie obcości w swoim otoczeniu	3
Wpływ idoli oraz grupy, w której się przebywa	10
Niewiedza na temat skutków sięgania po narkotyki	0
Inne (jakie?)	

20. Czy zna Pani/Pan miejsca, w którym rozprowadzane są narkotyki? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Tak	
Nie	18

21. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 1 odpowiedź)	
Znam takie przypadki	4
Słyszałam(-em) o takich przypadkach	7
Nie zna takich przypadków	4
Nie słyszałam(-em) o takich przypadkach	3

22. Jakie według Pani/Pana działania byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Prowadzenie poradnictwa i interwencji	5
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej	10
Profilaktyka – stop agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży	9
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia	1
Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych	4
Inne (jakie?)	

23. Jakie według Pani/Pana problemy dotyczą najczęściej osoby starsze? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Problemy finansowe	8
Samotność	13
Niepełnosprawność	2
Choroby wieku podeszłego	8
Brak wsparcia ze strony rodziny	6
Brak odpowiedniej opieki medycznej (np. brak dostępu do geriatry)	10
Ograniczona oferta spędzania czasu wolnego	1
Inne (jakie?)	

24. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji	11
Rozwój usług opiekuńczych	11
Organizowanie spotkań i imprez dla seniorów	4
Zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu)	4
Zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym	3
Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych	7
Inne (jakie?)	

25. Jakie według Pani/Pana problemy najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Bariery architektoniczne	4
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	9
Problemy finansowe	7
Izolacja społeczna	7
Problemy natury psychologicznej	2
Brak odpowiednich ofert pracy	4
Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	5
Inne (jakie?)	

26. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Likwidacja barier architektonicznych	4
Zwiększenie dostępu do rehabilitacji	8
Tworzenie stanowisk pracy	6
Zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej , w tym psychologicznej	8
Zapewnienie dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej	10
Organizowanie środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych	4
Tworzenie stanowisk pracy	1
Inne (jakie?)	

27. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Tak	6
Raczej tak	9
Raczej nie	1
Nie	0
Trudno powiedzieć	2

28. Jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
---	--

Częste włamania i kradzieże	0
Częste napady, rozboje	0
Niewystarczająca liczb patroli policyjnych	1
Pijący alkohol w miejscach publicznych	15
Przemoc w rodzinie	1
Zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)	12
Inne (jakie?) picie alkoholu przy CPN	1

29. Co według Pani/Pana wpłynęłoby na poczucie bezpieczeństwa publicznego w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Zwiększenie liczby patroli policyjnych	3
Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno- informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie)	5
Skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym	7
Remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia	12
Zwiększenie dostępu dla dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	10
Inne (jakie?)	

Diagnoza potrzeb społecznych

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze zadania służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Każde z nich zostało ocenione przez respondentów w ankiecie.

1	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	61,1%
2	Zacieśnienie współpracy z PUP	55,5%
3	Organizacja prac interwencyjnych osobom bezrobotnym	50%
4	Poradnictwo osobom bezrobotnym	50%
5	Pomoc w znalezieniu zatrudnienia	83,3%
6	Pomoc asystenta rodziny	55,5%
7	Tworzenie rozwój oferty świetlic	55,5%
8	Organizowanie miejsc spotkań dla młodzieży	50%
9	Pomoc psychologiczna osobom uzależnionym i ich rodzinom	50%
10	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	55,5%
11	Zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji	61,1%

12	Rozwój usług opiekuńczych	61,1%
13	Zapewnienie dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej osobom niepełnosprawnym	55,5%
14	Remont dróg, budowa chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia	66,6%
15	Zwiększenie dostępu dla dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	55,5%
16	Rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych	44,4%
17	Pozyskiwanie inwestorów	38,8%
18	Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej	27,7%
19	Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania wolnego czasu	33,3%
20	Profilaktyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży	33,3%
21	Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna uzależnionym	27,7%
22	Wspieranie rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, klubów abstynenckich)	38,8%
23	Prowadzenie poradnictwa i interwencji zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	27,7%
24	Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych	38,8%
25	Zwiększenie dostępu do rehabilitacji osobom niepełnosprawnym	44,4%
26	Zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej osobom niepełnosprawnym	44,4%
27	Tworzenie stanowisk pracy osobom niepełnosprawnym	33,3%
28	Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-i formacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie)	27,7%
29	Skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym	38,8%

5.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT ma na celu zebranie i uporządkowanie informacji, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w procesie realizacji Strategii

Mocne strony (cechy wewnętrzne)	Słabe strony (cechy wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - dobre położenie geograficzne - dobry stan środowiska naturalnego jako czynnik sprzyjający rozwojowi agroturystyki - budynek szkoły podstawowej z halą sportową - duża liczba młodych ludzi z wyższym wykształceniem - odnowienie i przystosowanie świetlic do użytku publicznego w każdej wsi w gminie - działające organizacje pozarządowe, - dobre wykształcenie i wyposażenie Policji, Straży Pożarnej, Straży Granicznej, - zaufanie społeczne do PSP, OSP, SG - funkcjonowanie ośrodków wsparcia (Środowiskowy Dom Samopomocy, Klub Senior +) 	<ul style="list-style-type: none"> - kryzys finansów publicznych - ujemny przyrost naturalny - wysoki stopień migracji ludności - starzejące się społeczeństwo - nieprzystosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych - duże bezrobocie wśród młodych ludzi - niedostateczna baza lokalowa GOPS - dysproporcja pomiędzy wykształceniem a potrzebami rynku pracy, - niski poziom wynagrodzeń, - niż demograficzny w szkołach - zbyt skomplikowane procedury pozyskiwania środków z projektów - niedostateczna baza lokalowa organizacji pozarządowych,

	<ul style="list-style-type: none"> - braki w wyposażeniu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, - znaczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej, - niski udział osób niepełnosprawnych w rynku pracy, - zły stan dróg publicznych, - braki w infrastrukturze typu: chodniki, ścieżki rowerowe- mające znaczenie dla bezpieczeństwa użytkowników,
Szanse (cechy zewnętrzne)	Zagrożenia (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> -tworzenie bazy turystycznej - zapotrzebowanie na zdrową, ekologiczną żywność, - zainteresowania wypoczynkiem w gospodarstwach agroturystycznych -dostępność środków unijnych 	<ul style="list-style-type: none"> - bierność osób bezrobotnych - wzrastający odsetek młodzieży uzależniającej się od alkoholu, internetu, komputera, i innych używek - choroby cywilizacyjne - stale zwiększający się ruch pojazdów drogowych -niedostateczna ilość chodników dla pieszych -niż demograficzny w społeczności - wzrost natężenia chorób cywilizacyjnych, - zniechęcanie do działania spowodowane niewystarczającym dofinansowaniem, - stosunkowo łatwa dostępność do dopalaczy, - sprzedaż wyrobów tytoniowych oraz alkoholowych nieletnim mimo zakazu, - starzenie się społeczeństwa,

6 PLANOWANIE DZIAŁAŃ.

6.1 Misja i wizja Gminy Sławatycze.

Misją strategii jest podniesienie stopy życiowej mieszkańców gminy poprzez aktywizację społeczności lokalnej w celu zapewnienia właściwego rozwoju.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Sławatycze:

Wszyscy mieszkańcy gminy Sławatycze równi pod względem praw i udziału w życiu społecznym - wolni od problemów społecznych.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Sławatycze jest stworzenie mieszkańcom możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia, pobudzanie aktywności społecznej oraz ochrona i wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

6.2 Cele strategiczne, operacyjne i zadania.

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym

reagowaniu na dostrzegane deficyty. Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej gminy Sławatycze połączona z badaniami ankietowymi, opiniami przedstawicieli instytucji i organizacji, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom,
- kształtowanie młodego pokolenia, które jest przyszłością gminy.

Cele operacyjne:

- Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy
- Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin potrzebujących
- Zapewnienie różnorodności form wsparcia
- Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej
- Aktywizacja młodzieży na rzecz społeczności lokalnej
- Usprawnienie systemu profilaktyki dzieci i młodzieży

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Wykonawcy	Źródła finansowania
Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom	Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych, zacieśnienie współpracy z PUP	GOPS	Powiatowy Urząd Pracy, środki UE
		Usługi poradnictwa zawodowego i psychologicznego	GOPS	środki realizatora Środki UE
		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	GOPS	Środki UE
		- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, -tworzenie inkubatorów i innych podmiotów wspierających aktywność społeczno - ekonomiczną		Środki UE
	Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin potrzebujących	Działania edukacyjne oraz inne na rzecz mieszkańców celem zapewnienia rozwoju i bezpieczeństwa.	GOSP Urząd Gminy NZOZ GBP Policja	Środki UE, budżety własne
		Porady prawne, psychologiczne, terapia uzależnień, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej	GOPS, UG	Środki realizatora, środki UE
	Zapewnienie różnorodności form wsparcia	Pomoc finansowa, materialna osobom i rodzinom potrzebującym	GOPS,	Środki realizatora, Budżet państwa
		Organizacja, kierowanie do robót publicznych, interwencyjnych,	GOPS, PUP, Urząd Gminy	Środki realizatora, Środki UE, środki PUP

		bezrobotnych, świadczeniobiorców pomocy społecznej, pomoc w znalezieniu zatrudnienia		
		Budowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi	Organizacje pozarządowe, Parafie, samorząd gminy	Środki realizatora,
		Stworzenie wolontariatu.	GOPS, Szkoły,	Środki realizatora, Środki UE
Tworzenie zintegrowanego systemu pomocy dla osób niepełnosprawnych starszych	Działalność ośrodków wsparcia	-uczestnictwo osób niepełnosprawnych w Środowiskowym Domu Samopomocy, Warsztacie Terapii Zajęciowej,	GOPS, ŚDS, Klub Senior +	Budżet Państwa, Środki realizatora, Środki UE
		- likwidacja barier architektoniczno – komunikacyjnych, - dostępność do obiektów sportowych i placówek kulturalnych	Urząd Gminy, GOK, ŚDS	Środki realizatora, środki PFRON, środki UE
		- umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu, dojazdu na spotkania integrujące.	GOPS, ŚDS, Urząd Gminy	Środki realizatora,
	Zapobieganie izolacji osób starszych i niepełnosprawnych	- zapewnienie usług opiekuńczych osobom starszym	GOPS,UG	Środki realizatora Środki UE
		- udział osób starszych w zajęciach w Klubach Senior + - tworzenie kolejnych ośrodków wsparcia, - zapobieganie izolacji osób starszych i samotnych poprzez włączenie do różnego rodzaju klubów, organizowanie spotkań / dzień seniora, dzień dziadka i babci/.	GOPS, GOK, organizacje pozarządowe	Środki realizatora, Budżet Państwa, darowizny, Środki UE
Kształtowanie młodego pokolenia, które jest przyszłością gminy	Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej	Rozwój zróżnicowanej oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej	GOK, szkoły, Biblioteka Publiczna	Środki realizatora, Środki UE
		Zatrudnienie zróżnicowanej kadry, oraz wyłonienie i	GOK Szkoły, Biblioteka Publiczna,	Środki realizatora, Środki UE, darowizny

	wsparcie liderów zajmujących się danymi formami działalności sportowej, edukacyjnej i kulturalnej		
	Organizacja wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży	GKRPA, Szkoły, GOPS	Środki realizatora, Środki UE
	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów	Szkoła	Środki UE, Środki realizatora
	Wypracowanie lepszego sposobu komunikowania ze społeczeństwem;	GOK, Szkoły, Biblioteka Publiczna, UG	Środki realizatora, Środki UE
	Zakup wyposażenia i sprzętu sportowego, edukacyjnego i inn.	GOK, Szkoły, Biblioteka Publiczna, UG	Środki realizatora, Środki UE
	Organizacja konkursów dla młodzieży i dorosłych	GOK, Szkoły, Biblioteka Publiczna, UG	Środki realizatora, Środki UE
Aktywizacja młodzieży na rzecz społeczności lokalnej	Stworzenie wolontariatu poprzez włączenie młodzieży na rzecz osób potrzebujących pomocy (dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne)	GOPS, Zespół Szkół, organizacje pozarządowe	Środki realizatora, Środki UE
	Włączenie dzieci i młodzieży w działania na rzecz poprawy wyglądu i estetyki gminy	Zespół Szkół Urząd Gminy	Środki realizatora, Środki UE
Usprawnienie systemu profilaktyki dzieci i młodzieży	Profilaktyka uzależnień, organizacja pogadanek, spotkań i szkoleń	GKPRA, Policja, NZOZ, Zespół Szkół	Środki realizatora,
	Zajęcia środowiskowo - edukacyjne dla dzieci i młodzieży	Zespół Szkół, GOK, Biblioteka Publiczna	Środki realizatora, Środki UE
	Działania na rzecz ograniczenia możliwości zakupu alkoholu, papierosów i innych używek przez dzieci i młodzież	GKRPA, Zespół Szkół	Środki realizatora Środki UE

6.3 Harmonogram wdrażania strategii na lata 2021 – 2028.

Cele operacyjne	Zadania	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	x	x	x	x	x	x	x	x
	Usługi poradnictwa zawodowego i psychologicznego	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej								
	Tworzenie inkubatorów i innych podmiotów wspierających aktywność społeczno - ekonomiczną								
Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin potrzebujących	Działania edukacyjne oraz inne na rzecz mieszkańców celem zapewnienia rozwoju i bezpieczeństwa.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Porady prawne, psychologiczne, terapia uzależnień	x	x	x	x	x	x	x	x
Zapewnienie różnorodności form wsparcia	Pomoc finansowa, materialna osobom i rodzinom potrzebującym	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja, kierowanie do robót publicznych, interwencyjnych, bezrobotnych, świadczeniobiorców pomocy społecznej	x	x	x	x	x	x	x	x
	Budowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi	x	x	x	x	x	x	x	x
	Stworzenie wolontariatu.	x	x	x	x	x	x	x	x
Rozwój	Rozwój zróżnicowanej	x	x	x	x	x	x	x	x

oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej	oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej								
	Zatrudnienie zróżnicowanej kadry, oraz wyłonienie i wsparcie liderów zajmujących się danymi formami działalności sportowej, edukacyjnej i kulturalnej	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	x	x	x	x	x	x	x	x
	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów	x	x	x	x	x	x	x	x
	Wypracowanie lepszego sposobu komunikowania ze społeczeństwem;	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zakup wyposażenia i sprzętu sportowego, edukacyjnego i inn.	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja konkursów dla młodzieży i dorosłych	x	x	x	x	x	x	x	x
Aktywizacja młodzieży na rzecz społeczności lokalnej	Stworzenie wolontariatu poprzez włączenie młodzieży na rzecz osób potrzebujących pomocy (dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne)	x	x	x	x	x	x	x	x
	Włączenie dzieci i młodzieży w działania na rzecz poprawy wyglądu i estetyki gminy	x	x	x	x	x	x	x	x
Usprawnienie systemu profilaktyki dzieci i młodzieży	Profilaktyka uzależnień, organizacja pogadanek, spotkań i szkoleń	x	x	x	x	x	x	x	x

	Zajęcia środowiskowo - edukacyjne dla dzieci i młodzieży	x	x	x	x	x	x	x	x
	Działania na rzecz ograniczenia możliwości zakupu alkoholu, papierosów i innych używek przez dzieci i młodzież	x	x	x	x	x	x	x	x
Programy związane z udziałem w ŚDS, Klubie Senior+, w warsztacie terapii zajęciowej.	-uczestnictwo osób niepełnosprawnych i starszych w ŚDS, Klubie Senior+, warsztatach terapii zajęciowej	x	x	x	x	x	x	x	x
	- dostępność do obiektów sportowych i placówek kulturalnych, ośrodków wsparcia	x	x	x	x	x	x	x	x
Zapobieganie izolacji osób starszych i niepełnosprawnych	- umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu, dojazdu na spotkania integrujące.	x	x	x	x	x	x	x	x
	- zapewnienie izolacji osób starszych i samotnych poprzez włączenie do różnego rodzaju klubów, organizowanie spotkań / dzień seniora, dzień dziadka i babci/.	x	x	x	x	x	x	x	x

7 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

7.1 System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych zadań i projektów oraz celów operacyjnych i strategicznych. Monitoring prowadzony będzie jako:

- monitoring wskaźnikowy — w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć
- monitoring społeczny — na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne.

Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2023 roku, a poszczególnych zadań i projektów realizacyjnych na koniec każdego roku kalendarzowego.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z rocznego planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nie rozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze. Dodatkowo dane uzyskane dzięki wykorzystaniu ankiet oraz szerokiego udziału mieszkańców służyć będą ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii.

Przedsięwzięcia z zakresu realizacji Strategii monitorowane będą przez zespół zadaniowy powołany zarządzeniem Wójta Gminy pod kierunkiem Kierownika GOPS.

Wskaźniki ewaluacyjne

Jednym z podstawowych instrumentów umożliwiających przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji i uzyskanie wiarygodnych wyników będą wskaźniki pomiaru osiągnięć celów wytyczonych przez strategię. Wskaźnik może być zdefiniowany jako pomiar celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych środków, otrzymanego efektu, miernika jakości lub zmiennej wynikającej z kontekstu. Rozróżniamy następujące rodzaje wskaźników:

- wskaźniki zasobów — przedstawiają informacje o środkach finansowych, rzeczowych oraz zasobach ludzkich, które są wykorzystywane do wdrożenia danego zadania/ projektu; w ujęciu tym wskaźniki te odnoszą się do wielkości alokacji budżetowych na danym poziomie pomocy; np. liczba dni pracy ekspertów czy koszt budowy mieszkania socjalnego;
- wskaźniki wyników, odnoszą się do bezpośrednich konsekwencji działań zadania/ projektu — oddziałujących na bezpośrednich beneficjentów; wskaźniki te mogą mieć charakter fizyczny (np. liczba osób przeszkolonych) lub finansowy (zmniejszenie kosztów leczenia);
- wskaźniki oddziaływania, odnoszą się do konsekwencji zadania/ projektu (zamierzonych i niezamierzonych, pozytywnych i negatywnych) wykraczających poza efekty bezpośrednie — krótkoterminowe; można wyróżnić dwa rodzaje oddziaływania:
  - oddziaływanie bezpośrednie — efekty, które pojawiają się po pewnym upływie czasu, ale są bezpośrednio związane z podjętymi działaniami i beneficjentami bezpośrednimi;
  - oddziaływanie pośrednie — wszystkie inne rodzaje efektów niezamierzone przez daną interwencję lub wynikające z niej działania.

Przykłady wskaźników oddziaływania, to np. spadek stopy bezrobocia w regionie w wyniku realizacji programu szkoleniowego, wzrost liczby przedsiębiorstw w wyniku działania sieci wsparcia biznesu itd.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą np:

- wymierne ilości zmodernizowanych obiektów i infrastruktury komunalnej dla funkcjonowania instytucji i organizacji ze sfery rozwiązywania problemów społecznych;
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych;
- ilość uruchomionych działalności gospodarczych;
- ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych;
- ilość oddanych do użytkowania mieszkań (w tym socjalnych);
- liczba osób mających problemy opiekuńczo — wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy;
- liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie;
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe;
- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antyalkoholowej antynarkotykowej oraz liczba osób, do których dotarły materiały i ulotki informujące o zagrożeniu związanym z tymi patologiami w ramach systemu sieciowej pomocy;
- liczba atrakcji (zajęć, imprez, itp.) organizowanych, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia;
- procentowy wzrost mieszkańców zadowolonych z jakości życia w gminie.

W każdym realizowanym zadaniu zostaną zidentyfikowane wskaźniki, przed rozpoczęciem realizacji - zaplanowane, na końcu - osiągnięte. Każde zadanie zostanie podsumowane raportem pisemnym, przekazywanym do koordynatora strategii.

Wzór raportu:

zadanie/ projekt	instytucja/ organizacja realizująca	zaplanowane rezultaty zadania/projektu	osiągnięte rezultaty zadania/projektu	Źródła finansowania
Nazwa i opis, cele				

7.2 Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna jej ocena — jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych z bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników które przyczyniły się osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania.

Główne kryteria ewaluacji:

- Trafność- to stopień w jakim cele przedsięwzięcia są zgodne z wymaganiami beneficjenta, potrzebami lokalnymi oraz politykami i priorytetami partnerów/ donorów; projekt/zadanie musi wynikać z rzeczywistych potrzeb lokalnych.
- Efektywność - to ocena właściwego przekształcania zasobów/środków (funduszy) ludzi, czasu itd. w efekty; efektywność koncentruje się na relacji między produktami, rezultatami i/lub oddziaływaniem i środkami (w szczególności finansowymi) przeznaczonymi do ich uzyskania.
- Skuteczność - to stopień, w jakim przedsięwzięcie osiągnęło (lub ma osiągnąć) cele przy uwzględnieniu stopnia ważności tych celów; skuteczność porównuje to co zostało zrobione z tym co pierwotnie planowano.
- Oddziaływanie/użyteczność - to wszystkie konsekwencje wdrożenia strategii — krótko i długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie, pozytywne i negatywne, przewidziane i nieprzewidziane; oddziaływanie jest miernikiem oceny szerszych konsekwencji na poziom lokalnym, regionalnym, czy krajowym.
- Trwałość - to stopień jakim efekty strategii oddziałują po jego zakończeniu; to prawdopodobieństwo kontynuacji tych efektów długim odstępem czasu; trwałość może być oceniana z punktu widzenia możliwości jej utrzymania i rozbudowy w przyszłości.

Raport ewaluacyjny

Raport ewaluacyjny będzie końcowym, najważniejszym produktem badania ewaluacyjnego, gdyż dostarczy informacji o jego wynikach oraz jest podstawą do akceptacji wyników prac zespołu ewaluacyjnego. Zastosowana zostanie następująca struktura raportu ewaluacyjnego:

- tekst główny raportu,
- wnioski i zalecenia,
- podsumowanie.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 - Ankieta – Wzór

ANKIETA

„Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

Szanowni Państwo!

W związku z rozpoczęciem prac nad **Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze** uprzejmie prosimy o wypełnienie niniejszej ankiety, która ma na celu zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na terenie naszej gminy. Ma ona charakter anonimowy.

Prosimy o wypełnienie ankiety do dnia **15 października 2020** i dostarczenie jej do siedziby **Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach** ul. Rynek 13, 21-515 Sławatycze osobiście lub do skrzynki podawczej znajdującej się przy wejściu do GOPS.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

1. Jak ocenia Pan/Pani warunki życia w gminie? (w każdym obszarze proszę zaznaczyć znakiem X I odpowiedź)					
OBSZAR	bardzo dobrze	dobrze	średnio	źle	bardzo źle
Lokalny rynek pracy					
Wychowanie przedszkolne					
Szkolnictwo podstawowe					
Dostępność kultury i rozrywki					
Dostępność sportu i rekreacji					
Pomoc społeczna					
Opieka zdrowotna					
Mieszkalnictwo					
Bezpieczeństwo publiczne					
Dostępność placówek usługowych (w tym handlowych)					
Dostępność sieci wodociągowej					
Dostępność sieci kanalizacyjnej					
Dostępność i stan sieci drogowej oraz komunikacji lokalnej					
Dostępność sieci Internet					

--	--	--	--	--	--	--

2. Jakie problemy najczęściej dotyczą mieszkańców gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Ubóstwo	
Bezrobocie	
Nieppełnosprawność	
Długotrwała choroba	
Alkoholizm	
Narkomania	
Przemoc w rodzinie	
Problemy opiekuńczo- wychowawcze	
Problemy ludzi starszych	
Przestępczość	
Inny problem (jaki?)	

3. Jakie grupy są zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym	
Rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny niepełne i wielodzietne	
Rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień	
Rodziny zmagające się z problemem przemocy	
Osoby starsze i samotne	
Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	
Rodziny i osoby mające problemy mieszkaniowe	
Osoby opuszczające zakład karny	
Inna grupa (jaka?)	

4. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)

Wysoki	
Raczej wysoki	
Przeciętny	
Raczej niski	

Niski	
Nie mam zdania	

5. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w gminie?
(proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Praca socjalna	
Zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (poradnictwo, staż, kursy, szkolenia)	
Organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie - użytecznych	
Wsparcie finansowe z systemu pomocy społecznej	
Pozyskiwanie inwestorów	
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	
Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej	
Inne(jakie?).....	

6. Jakie są przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Bezrobocie	
Dziedziczenie ubóstwa	
Uzależnienia	
Wyuczona bezradność	
Niedostosowanie społeczne	
Rozpad rodziny	
Wielodzietność	
Długotrwała choroba	
Niepełnosprawność	
Inne (jakie?).....	

7. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?
(proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Praca socjalna	
Pomoc finansowa	
Wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku	
Poradnictwo	

Pomoc w znalezieniu zatrudnienia	
Promowanie aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej	
Tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych	
Inne (jakie?).....	
8. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Wysoka	
Średnia	
Niska	
Problem bezdomności nie występuje	
Trudno powiedzieć	

9. Jakie są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Niski poziom umiejętności wychowawczych	
Ubóstwo	
Uzależnienia	
Przemoc w rodzinie	
Niepełnosprawność, długotrwała choroba	
Wielodzietność	
Samotne rodzicielstwo	
Inne (jakie?).....	

10. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Praca socjalna	
Pomoc asystenta rodziny	
Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich	
Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno -pedagogicznego, terapii rodzinnej	
Wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych	
Pomoc w znalezieniu zatrudnienia	
Profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie	
Poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę	
Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania wolnego czasu	

Inne (jakie?)	
---------------------	--

11. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież w gminie?
(proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców	
Zaniedbanie socjalne (np. niedożywienie)	
Sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)	
Demoralizacja	
Przestępczość, wandalizm, chuligaństwo	
Uzależnienie od sieci Internet	
Agresja i przemoc	
Inne (jakie?)	

12. Jakie problemy występujące w rodzinie są najczęstszą przyczyną negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Niski poziom umiejętności wychowawczych	
Niski status materialny rodziny	
Alkoholizm rodziców	
Przemoc w rodzinie	
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	
Rozpad rodziny	
Wielodzietność	
Niepelnosprawność i choroby w rodzinie	
Inne (jakie?)	

13. Jakie problemy występujące w środowisku lokalnym są najczęstszą przyczyną negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych	
Brak animatorów kultury i instruktorów sportu	
Brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych	
Nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych)	
Niewystarczające wsparcie w postaci dożywiania w placówkach oświatowych	

Ograniczona działalność profilaktyczna	
Ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)	
Brak odpowiedniego nadzoru ze strony służb społecznych i policji	
Brak perspektyw po zakończeniu edukacji	
Inne (jakie?).....	

14. Jakie działania mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Pedagogizacja rodziców	
Zintensyfikowanie działalności profilaktycznej dotyczącej zagrożeń psychospołecznych	
Promowanie zdrowego trybu życia	
Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)	
Wzbogacenie oferty edukacyjno- wychowawczej, w tym kierowanej do uczniów uzdolnionych	
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich (dożywianie, wyposażenie w pomoce szkolne, organizacja wypoczynku)	
Rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych	
Zwiększenie dostępności dóbr kultury	
Budowa placów zabaw i obiektów sportowo - rekreacyjnych	
Tworzenie i rozwój oferty świetlic	
Organizowanie miejsc spotkań dla młodzieży	
Organizowanie imprez środowiskowych	
Zwiększenie liczby patroli w miejscach publicznych w gminie	
Inne (jakie?)	

15. Jakie są przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Bezrobocie, utrata pracy	
Konflikt w rodzinie, rozpad rodziny	
Indywidualne skłonności do popadania w nałogi	
Wzorce społeczne	
Niezaradność życiowa	
Dostępność środków psychoaktywnych	
Inne (jakie?).....	

16. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży	
Profilaktyka wśród dorosłych	
Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna	
Pomoc psychologiczna	
Pomoc prawna	
Pomoc społeczna	
Wspieranie rozwoju grup wsparcia , samopomocowych (np. AA), klubów abstynenckich	
Inne (jakie?)	

17. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko narkomanii? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)

Tak	
Nie	

18. Jeśli w gminie występuje zjawisko narkomanii, to jaka jest jego skala? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)

Wysoka	
Średnia	
Niska	
Trudno powiedzieć	

19. Jakie są najczęstsze przyczyny sięgania po narkotyki? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Ciekawość, chęć zobaczenia "jak to jest" i nuda	
Chęć odurzenia się dla przyjemności	
Problemy szkolne	
Problemy rodzinne	
Problemy w pracy	
Spadek samooceny, samotność i poczucie obcości w swoim otoczeniu	
Wpływ idoli oraz grupy, w której się przebywa	
Niewiedza na temat skutków sięgania po narkotyki	
Inne (jakie?)	

20. Czy zna Pani/ Pan miejsca, w których rozprowadzane są narkotyki (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Tak	
Nie	

Jeśli tak, proszę je wskazać

.....

.....

.....

.....

21. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Znam takie przypadki	
Słyszałam(-em) o takich przypadkach	
Nie znam takich przypadków	
Nie słyszałam(-em) o takich przypadkach	

22. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Prowadzenie poradnictwa i interwencji	
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej	
Profilaktyka -stop agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży	
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia	
Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	
Inne (jakie?).....	

23. Jakie problemy dotyczą najczęściej osoby starsze? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Problemy finansowe	
Samotność	
Niepełnosprawność	

Choroby wieku podeszłego	
Brak wsparcia ze strony rodziny	
Brak odpowiedniej opieki medycznej (np. brak dostępu do geriatry)	
Ograniczona oferta spędzania czasu wolnego	
Inne (jakie?).....	

24. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji	
Rozwój usług opiekuńczych	
Organizowanie spotkań i imprez dla seniorów	
Zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu)	
Zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym	
Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych	
Inne (jakie?).....	

25. Jakie problemy najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Bariery architektoniczne	
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	
Problemy finansowe	
Izolacja społeczna	
Problemy natury psychologicznej	
Brak odpowiednich ofert pracy	
Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	
Inne (jakie?).....	

26. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)

Likwidacja barier architektonicznych	
Zwiększenie dostępu do rehabilitacji	
Tworzenie stanowisk pracy	
Zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej	
Zapewnienie dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej	

Organizowanie środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych	
Tworzenie stanowisk pracy	
Inne (jakie?)	

27. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X 1 odpowiedź)	
Tak	
Raczej tak	
Raczej nie	
Nie	
Trudno powiedzieć	

28. Jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Częste włamania i kradzieże	
Częste napady, rozboje	
Niewystarczająca liczba patroli policyjnych	
Pijący alkohol w miejscach publicznych	
Przemoc w rodzinie	
Zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)	
Inne (jakie?).....	

29. Co wpłynęłoby na poczucie bezpieczeństwa publicznego w gminie? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 3 odpowiedzi)	
Zwiększenie liczby patroli policyjnych	
Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie)	
Skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym	
Remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia	
Zwiększenie dostępu dla dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	
Inne (jakie?)	

METRYCZKA

(proszę zaznaczyć krzyżykiem odpowiednie pola)

PLEĆ:

- kobieta
- mężczyzna

WIEK:

- do 18 lat
- 19-30 lat
- 31-60 lat
- 61- 75 lat
- powyżej 75 lat

WYKSZTAŁCENIE:

- podstawowe
- gimnazjalne
- zasadnicze zawodowe
- średnie
- wyższe

SYTUACJA ZAWODOWA:

- pracownik
- rolnik
- przedsiębiorca
- uczeń/student
- bezrobotny
- emeryt/rencista
- bierny zawodowo

Bardzo dziękujemy za poświęcony czas na wypełnienie ankiety.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Monika Tyszczyk

